

LEVITIKUS

Murung'agen e Re Ke Babyor Ney

Levitikus e be weliy riy rogon ni i pi' Somol e pi motochiyal nge boch e fnow ngak Moses. Fithingan e re ke babyor ney e yib ko fare bugithin ni "Levite", ni fan e be' ko ganong rok Levi. Pi Levite e bogi tapigpig rok Somol ni yad ba mal'eag ni ngu'ur pigpiggad ko fare *Tent* nib thothup, ma pi prist e rabad u reb fapi tabnaw ko Levite. Gin ga' yang ko re ke babyor ney e be weliy murung'agen e maruwel rok fapi prist nge boch e Levite, ni bod e pi maligach, pi tow'ath ni yima pi' ngak Somol, nge boch e madnom ni turguy e taliw rorad. Ma ku bay ko re ke babyor ney boch e motochiyel ni murung'agen e miti gamanman ni yira kay, nge miti mad ni yira fanay, nge rogon ni ngan ayweg e pi'in gafgow.

Ba ga' yang ko re ke babyor ney e be weliy murung'agen e pi motochiyel, machane ku bay riy murung'agen e n'en nra buch rok be' ara ba prist ni de fol, ara be' ara ba prist nma fol ko tin keyog Got ni ngan rin'. Got e ba machrag ni i gechignag e pi'in i togopluw, machane ki micheg e ren'en ni ba'aray ko pi'in yad ra fol rok:

"Bay gu par romed; nggu mang Got romed, ma bay mmanged girdi'eg. I Gag SOMOL ni Got romed e kug fekmed nga wuru' yu Egypt ni bochan e nge dabkum pired ni gimed e sib. Kug kirebnag e re gelngin ni ba'aram ni michigiymed u but',

kug tay'med kam marod ni kam puged owchemed ngalang.” (26:12, 13)

Gathon e Re Ke Babyor Ney

Motochiyel u Murung'agen e Maligach 1:1 —
7:38

Pi'in nni Tayrad ko Liw ni Prist 8:1–36

Tin Som'on e Maligach ni Pi' Aron 9:1–24

L'agruw i Prist nni Li' Row 10:1–20

Motochiyel u Murung'agen e N'en nib Be'ech
nge N'en nib Ta'ay 11:1—15:33

Motochiyel u Murung'agen e Rofen ni Yima N'ag
Fan e Denen 16:1–34

Motochiyel u Boch Ban'en 17:1—20:27

Boch e Gafal ni Ngi i Fol e Prist Riy 21:1—22:33

Fanow u Rogon e Gam'ing ko pi Madnom ni
Turguy e Taliw 23:1—25:55

Pi Fal'egwaath nge Gechig 26:1–46

Motochiyel ko Tin nni Micheg nge Tin nni Ognag
Ngak Somol 27:1–34

Pi maligach ni ngan urfiy nib polo'

¹ U lan fare *Tent* u p'eowchen SOMOL e pining
SOMOL Moses riy nge pi' ngak e pi gafal ni ba'aray

² ni fan ngak piyu Israel ni ngu'ur folgad riy ko
ngiyal' ni yad be pi' e maligach rorad.

Ra nge pi' be' ba maligach ni gamanman, ma
reb e garbaw rok, fa reb e saf rok, ara reb e
kaming rok. ³ Fa'anra reb e garbaw rok e nge pi' ni
fare maligach ni mo'oruf, ma thangri fek i yib ba
garbaw ni pumo'on ndariy bochyang u downgin
nib kireb. Thangri pi' ni maligach u langan e mab
ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL, ya nge yag ni
fel' fa'anem u wan' SOMOL. ⁴ Facha' e nge tay

pa' nga daken lolgen fare gamanman, ma aram e ra magan' SOMOL ngay ni nge mang bayul ko denen rok fa'anem. ⁵ Me li' facha' fare garbaw ni pumo'on u rom, me pi' fapi prist ni pifak Aron e racha' riy ngak SOMOL ni aram e yad be pag nga aningeg raba' fare altar u langan e mab ko fare *Tent*. ⁶ Nge mu' me fathiy facha' keru' fare gamanman nge th'eth'ab, ⁷ ma fapi prist e ngar yarmiyed e l'ud nga daken fare altar ngar ted e nifiy ngay. ⁸ Me yarmiy fapi prist fayungi ufin ko fare gamanman nga daken e nifiy nib mu'un lolugen nge mam riy ngay. ⁹ Ma gil'iggan nge ay fare gamanman nl'agruw raba' e ra luknag facha', ma re prist ni ir e be pigpig e ngiyal'nem e nge urfiy fare maligach nib polo' u daken fare altar. Ma bon e re maligach ni ggan ney e rib fel' u wan' SOMOL.

¹⁰ Fa'anra nge pi' facha' reb e saf fa reb e kaming rok, ma dabisiy nib gamanman ni pumo'on ndariy bang u downgin nib kireb. ¹¹ Ma thangri li' nge yim' fare gamanman u ba' ni lel'och ko fare altar, ma fapi prist e ngar paged e racha' riy ko fa aningeg i tabthung ko fare altar. ¹² Tomuren nike th'eth'ab facha' fare gamanman, ma fare prist ni ir e be pigpig e ngiyal'nem e thangri urfiy gubin yang ko fare gamanman, nib dachug lolgen nge mam riy ngay. ¹³ Ma gil'iggan nge ay fare gamanman nl'agruw raba' e thangri luknag fare mo'on, ma fare prist e nge pi' fare maligach ngak SOMOL ni nge urfiy ni gubin yang u daken fare altar. Ma bon e re maligach ni ggan ney e rib fel' u wan' SOMOL.

¹⁴ Fa'anra nge pi' facha' ngak SOMOL ba arche'

ni mo'oruf, ma thangri mel'eg reb e *dove* ara reb e arche' ni blogol nge pi'. ¹⁵ Ma fare prist e nge pi' u daken fare altar, ni nge lepey k'angan, me urfiy fare llug u daken e altar. Ma racha'en fare arche' e nge pu'og nga downgin barba' fare altar. ¹⁶ Me luf e chew rok nge uneg nga wulan nge n'ag nga ba' ni ngek ko fare altar ko gin yima kunuy e awat ngay. ¹⁷ Me kol pon u barba' ngu barba' nge pof nge machwo' u ngorngoren, ma dabi chow'ay nge mul pon fare arche' u kenggin, ma aram me urfiy nib polo' u daken fare altar. Ma bon e re maligach ni ggan ney e rib fel' u wan' SOMOL.

2

Grain ni yima pi' ni aram e kan ognag

¹ Ra nge pi' bigimed ba maligach ni *grain* ngak SOMOL, ma sam'on e thangri bilig nge yib ni *flour*.

* Me tay e gapgep ni *olive* nge *incense* nga daken ² me fek i yib ngak fapi prist ni pifak Aron. Ma re prist ni be pigpig e ngiyal'nem e nge suguy lan barba' i pa' ko fapi *flour* nge oil nge gubin e *incense*, me urfiy e uw i flowa ney u daken fare altar ni aram e ba pow ni kan ognag ni gubin ngak SOMOL. Ma bon e re maligach ni ggan ney e rib fel' u wan' SOMOL. ³ Ma tin ke magey ko fapi *grain* e nge par rok fapi prist; pi ggan ney e rib tabgul ya kanfek ko fare ggan nni pi' ngak SOMOL.

⁴ Fa'anra flowa nni lith u lan e ba oven e ngam pi', ma thangar mu ngongliy ni dariye is riy. Rayag ni nge par ni bogi lof nni ngongliy ko *flour* ni kan

* **2:1 FLOUR:** flowa ni dawor nlith.

bilig min aruy ko gapgep ni *olive* ara bogi kek nib gilgith ni kan liyef ko gapgep ni *olive*.

⁵ Fa'anra ngam pi' e *grain* ni kan ngongliy u daken e *griddle*, ma dabisiy ni tin th'abi fel' *flour* ni kan athkuy e gapgep ni *olive* ngay, ma dariy e is riy. ⁶ Ma nge bilbilig nge yochyang me pu'og e gapgep nga daken ko ngiyal' ni nge pi', ni aram e ke ognag.

⁷ Ma fa'anra flowa e nge pi' ni nge lith u lan barba' i ban'en, ma thangri ngongliy ko *flour* nge gapgep ni *olive*. ⁸ Ma nge fek i yan ni aram e nge ognag ngak SOMOL nge pi' ngak fare prist, ni ir e bay i fek ko fare altar. ⁹ Me fek fare prist boch riy nge urfiy u daken e altar ni aram e pow riy ni kan pi' ni gubin ngak SOMOL. Ma bon e re maligach ni ggan ney e rib fel' u wan' SOMOL. ¹⁰ Ma tin ke aw riy e nge par rok fapi prist; pi ggan ney e rib tabgul ya kanfek ko fare ggan nni pi' ngak SOMOL.

¹¹ Dariy e *grain* ni ngan pi' ngak SOMOL ni ngan ngongliy ko is; ma thingar dab mu fanayed e is ara *honey* nga ggan ni ngan ognag ngak SOMOL. ¹² Tin ngan ognag ko tin som'on e *grain* ni ngan t'ar u reb e duw e ngan fek i yib ngak SOMOL, machane dab ni orfeg u daken e altar. ¹³ Mu ted e sol nga daken urngin e *grain* ni ngan ognag, ya sol e be gagyelnag fare m'ag u thilmed nge Got. (Thingar um ted e sol nga daken gubin e pin'en ni ngu'um og nixed.) ¹⁴ Nap'an ni yira fek i yib ngak SOMOL e tin som'on ko *grain* ni kan t'ar ni ngan ognag ngak, ma ngan pi' e *grain* ni mo' oruf ara *grain* ni kan bilig. ¹⁵ Min tay e gapgep ni *olive* ngay nge *incense* nga daken. ¹⁶ Ma fare prist e nge urfiy e tin kan pirdi'iy nge

boch e gapgep ni aram e bpow, ma ku aram rogon gubin e *incense*, ko ggan ni maligach ngak SOMOL.

3

Maligach nma Gapaseg Thilin Got nge Girdi'

¹ Fa'anra nge pi' be' bmaligach ni fan e nge gapas thilin Got nge girdi', ma nge pi' ba garbaw ni demturug ko bpin fa pumo'on ndariy bochyang u downgin nib kireb. ² Me tay pa' nga daken lolgen fare gamanman, me li' nge yim' u langan e mab ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL. Ma fapi prist ni pifak Aron e ngar paged e racha' riy nga daken fa aningeg i tabthung ko fare altar ³ miyad pi' e yungin ba'aray ko fare gamanman ni ba ggan ni maligach ngak SOMOL: ni aram e gubin e mam riy nib ing gil'iggan, ⁴ nge fa gal bu'oy nge mam riy, nge gin th'abi manigil ko ad riy. ⁵ Ma boch fapi prist e ngar urfiyed urngin e pin'ey u daken fare altar nib mu'un ko fapi maligach ni mo'oruf. Ma bon e re maligach ni ggan ney e rib fel' u wan' SOMOL.

⁶ Fa'anra ba gamanman ni saf fa kaming e fanay be' ni maligach ni fan e nge gapas thilin Got nge ir, ma demturug ko pumo'on fa bpin fare gamanman, machane ba gamanman ndariy bang u downgin nib kireb. ⁷ Ma fa'anra nge pi' ba saf, ⁸ ma thangri tay pa' nga daken lolgen me li' nge yim' u mit fare *Tent*. Ma fapi prist e ngar paged e racha' riy nga daken ga'ngin yang fare altar ⁹ miyad pi' e yungin ba'aray ko fare gamanman ni ba ggan ni maligach ngak SOMOL: urnging e mam riy nib mu'un e tin nth'ab u lan keru' nib

migid ko niw u keru', nge gubin e mam nib ing gil'iggan, ¹⁰ nge fa gal bu'oy nge mam riy, nge gin th'abi manigil ko ad riy. ¹¹ Ma fare prist ni be pigpig e ngiyal'nem e nge urfiy e yungi n'ey ni gubin u daken fare altar ni ba ggan ni maligach ngak SOMOL.

¹² Ma fa'anra pi' be' ba kaming, ¹³ ma thangri tay pa' nga daken lolgen, me li' nge yim' u mit fare Tent. Ma fapi prist e ngar paged e racha' riy nga ga'ngin yang ko fare altar ¹⁴ miyad ognag e yungin ba'aray ko fare gamanman ni ba ggan ni maligach ngak SOMOL: urngin e mam riy nib ing gil'iggan, ¹⁵ nge fa gal bu'oy nge mam riy, nge gin th'abi manigil ko ad riy. ¹⁶ Ma bagyad fapi prist e nge urfiy urngin e yungi n'ey u daken e altar ni ba ggan ni maligach ngak SOMOL ni rib fel' u wan'. Urngin e mam riy nib milfan ngak SOMOL. ¹⁷ Thangri par nib motochiel ni gubin e mfen u gubin yang ni gimed ra par riy, ndab mu koyed e mam nge racha'.

4

Tin ngan pi' ni fan ko denen nni kal riy

¹ I SOMOL ni motochiel ngak Moses, ² ni nge yog ko girdi' nu Israel ni en nra denen nge th'ab reb fapi motochiel rok SOMOL ni kal riy', ma thangri rin' e pi gam'ing ni ba'aray.

³ Fa'anra fare Prist ni Th'abi Ga' e ke denen ni aram e ke girengiy e kireb nga daken e girdi', ma thangri fek i yib ba fak e garbaw nib pumo'on ni dariy bochyang u downgin nib kireb ngan pi' ni maligach ngak SOMOL, ni fan ko denen rok.

⁴ Thangri fek i yib fare garbaw nga langan e mab ko fare *Tent*, me tay pa' nga daken lolgen, min li' nge yim' u p'eowchen SOMOL. ⁵ Ma aram e fare Prist ni Th'abi Ga' e nge fek boch e racha' ko fare garbaw i yan nga langgin fare *Tent*. ⁶ Me lithag buguli pa' nga fithik' fapi racha' nge atngiy nga m'on ko fare gi kateng nib thothup ni medlip yay. ⁷ Ma aram me tay boch fapi racha' ko pi gagey ni bay ko tabthung ko fare altar ko *incense* u lan fare *Tent*. Me pu'og e tin ke aw ko fapi racha' nga enggin fare altar ni yima urfiy e maligach riy, ni bay nga langan e mab ko fare *Tent*. ⁸ Ma re garbaw nem e nga fek gubin e mam riy, nge mam nike ing gil'iggan, ⁹ nge fa gal bu'oy nge mam riy, nge gin nth'abi manigil ko ad riy. ¹⁰ Ma fare prist e nge fek e mam riy nge urfiy u daken fare altar ni yima urfiy e maligach ni mo'oruf u daken, ni bod rogon niki rin' ko mam rok fare gamanman nni pi' nib maligach nma gapases thilin Got nge girdi'. ¹¹ Machane ra fek keru', nge urngin e ufin riy, nge lolgen, nge ay, nge urngin gathogthon nib mu'un gil'iggan ngay, ¹² ni nge fek nga wuru' e gin nike n'uf yu Israel e *tent* rorad riy, ko fa gin nib tabgul ni yima pu'og e awat ngay, mu rom e nge urfiy riy u daken e l'ud.

¹³ Ma fa'anra ga'ngin yu Israel nike denen ke buch e rorad u reb fapi motochiyel rok SOMOL ni gathi leam rorad ni ngar rin'ed, ¹⁴ ma nap'an e yug yad ra nang ni kar denengad, ma yad gubin ni ngar feked i yib ba fak e garbaw ni pumo'on ni maligach ko denen. Thingar ra feked i yib ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL; ¹⁵ ma pi'in yad

ma yog e thin rorad e ngar ted pa'rad nga daken lolgen fare gamanman, min li' ngem' u rom. ¹⁶ Ma fare Prist ni Th'abi Ga' e ra fek boch e racha' rok fare garbaw nga langgin fare *Tent*, ¹⁷ me lithag buguli pa' nga fithik' nge atngiy nga mit fare gi kateng ni medlip yay. ¹⁸ Me tay boch fapi racha' ko fapi gagey u tabthungen fare altar ko *incense* ni bay u langgin fare *Tent* me pu'og e tin ke aw ko fapi racha' nga enggin fare altar ko maligach ni mo'oruf, nib migid nga langan e mab ko fare *Tent*. ¹⁹ Me fek urngin e mam riy nge urfiy u daken fare altar. ²⁰ Rogon i bangbangnag ere garbaw ney e bod nni rin' ko fa binem e garbaw ni maligach ni fan ko denen, ni aram kanowa'en e maligach ni nge ngongliy ni fan ko denen ko girdi', min n'ag fan rorad. ²¹ Ma aram me fek fare e garbaw nga wuru' e gin ni kar n'ufed e *tent* rorad riy nge urfiy ni bod rogon nni orfeg e bin m'on e garbaw nni pi' ni maligach ni fan ko denen rok. Irera' e re maligach nra chuweg e denen rok yu Israel ni polo'.

²² Fa'anra denen bagayad e pi tayugang' nike buch e rok u reb fapi motochiel rok SOMOL ni kal riy nge th'ab, ²³ ma yug nap'an ni yira yog fare denen rok ngak, ma thangri fek e maligach rok i yib ni reb e kaming ni pumo'on ndariy bochyang u downgin nib kireb. ²⁴ Me tay rifrifen pa' nga daken lolgen fare kaming, min li' nge yim', u ba' ni lel'och fare altar, ko gin yima li' nge yim' e gamanman ni maligach ni mo'oruf riy. Ren'ey e bmaligach ni nge chuweg e denen. ²⁵ Me lithag fare prist buguli pa' nga fithik' e racha' ko fare

gamanman, nge tay nga daken fapi gagey ni bay u tabthungen fare altar, me pu'og e tin ke aw ko fapi racha' nga enggin fare altar. ²⁶ Me urfiy urngin e mam riy u daken fare altar, ni bod ni urfiy e mam ko fa tin ka'an pi' e gamanman nni li' ni fen e maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi'. Aray rogon konowa'en ni nge pi' fare prist e maligach ni bayul ko denen rok facha', ma aram e yira n'ag fan rok.

²⁷ Fa'anra yug be' u fithik' yu Israel e denen ke buch e rok u reb fapi motochiyel rok SOMOL ni kal riy nge th'ab, ²⁸ ma yug nap'an e yira yog e kireb rok ngak, ma thangri fek i yib e maligach rok ni ba kaming ni bpin ndariy bochiyang u downgin nib kireb. ²⁹ Me tay rifrifen pa' nga daken lolgen fare gamanman min li' nge yim' u ba' nlel'och fare altar, ko gin ni yima li' riy nge yim' e pi gamanman ni fan ko maligach ni mo'oruf. ³⁰ Me lithag fare prist buguli pa' nga fithik' e racha' ko fare gamanman, nge tay ko fapi gagey u tabthungen fare altar, me pu'og e tin ke aw nga enggin fare altar. ³¹ Me chuweg urngin e mam riy, nri bod nni chuweg e mam ko fapi gamanman nli' ni fen e maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi', ma nge urfiy u daken e altar ni bon e rib fel' u wan' SOMOL. Ara' rogon konowa'en nma pi' fare prist e bayul ni fan ko denen rok be' ma yira n'ag fan rok.

³² Fa'anra fek be' ba saf i yib nib maligach ni fan ko denen, ma ba saf ni bpin ndariy bochyang u downgin nib kireb. ³³ Me tay rifrifen pa' nga daken lolgen fare saf min li' nge yim', u ba' nlel'luch fare altar, ko gin ni yima li' nge yim' e

pi gamanman ni maligach ni mo'oruf riy. ³⁴ Me lithag fare prist buguli pa' nga fithik' e racha' ko fare gamanman, nge tay nga daken fapi gagey u tabthungen fare altar, me pu'og e tin ke aw riy nga enggin fare altar. ³⁵ Ma aram me chuweg urngin e mam riy, nri bod rogon ni yima chuweg e mam ko fare saf ni maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi'. Me urfiy fare prist fapi mam u daken e altar nib mu'un ko pi ggan ni maligach ni kan ognag ngak SOMOL. Aray rogon ni ngi i pi' fare prist e bayul ni fan ko denen rok be' min n'ag fan rok.

5

Yupa' i oloboch ni dabisiy ni ngan pi' e maligach riy

¹ Fa'anra siyeg be' ni nge yog ban'en u kort u murung'agen ban'en ni guy fa manang ni buch, ma ke denen ni yira gechignag riy.

² Fa'anra kal be' nge math nga ban'en nib ta'ay ni bod ba gamanman nike yim', ma yug nap'an e ra nang e n'en nike rin', ma ke buch e rok ma ke ta'ay.

³ Fa'anra kal be' nge math nga ban'en nib ta'ay ni yib rok ba girdi', ndemturug ko mang, ma yug nap'an e ra nang e n'en ke rin', ma ke buch e rok.

⁴ Fa'anra gurgur be' nge micheg ban'en, nde leam ni bfel' rogon ndemturug ko mang, ma yug nap'an e ra nang e n'en ke rin', ma ke buch e rok.

⁵ Nnap'an ra bucheg be' reb e pi denen n'ey, ma aram e thangri puwofaynag e denen rok, ⁶ ma puluwon e denen rok ni nge fek i yib ngak SOMOL e ba saf ni bpin ara ba kaming ni maligach. Ma

fare prist e nge pi' ni maligach ni fan ko denen rok facha'.

⁷ Machane fa'anra dabiya puluwon ba saf ara ba kaming rok, ma thangri fek l'agruw e arche' ni *dove* ara l'agruw i bulogol i yib ngak SOMOL ni puluwon e denen rok. Reb e nge mang maligach ko denen ma reb e nge mang maligach ni mo'oruf.

⁸ Nge fek i yib ngak fare prist, som'on e nge pi' fare arche' ni maligach ko denen. Nra lepey k'angan nge yim' machane dabi luf lolugen, ⁹ me wereg boch u racha'en fare arche' u dow fare altar i yan. Ma tin ke aw riy e nge po'ug nga enggin fare altar. Irera' e maligach nma chuweg e denen. ¹⁰ Ma aram e bin nl'agruw ko fa gali arche' e nge pi' ni maligach ni mo'oruf, ni aram yalen ni kan turguy. Ara' rogon ni nge pi' fare prist e maligach ni fan ko denen rok be' min n'ag fan rok.

¹¹ Fa'anra dabiya puluwon l'agruw arche' ni *dove* ara l'agruw e bulogol rok be', ma thangri fek i yib l'agruw e pawn e *flour* ni ngan ognag ni fan ko denen rok. Dabi tay e gapgep ni *olive* ara *incense* ngay, ya ba maligach ni fan ko denen, ma gathi bmaligach ni *grain*. ¹² Me fek i yib ngak fare prist, ni ir e bayi fek e *flour* nap'an lan barba' i pa', ni aram e bpow riy ni kan ognag ni gubin ngak SOMOL. Me urfiy u daken fare altar nib ggan ni maligach. Ren'em e ba maligach ni nge chuweg e denen. ¹³ Aray rogon ni nge pi' fare prist e maligach ni fan ko denen rok be', min n'ag fan rok. Ma tin ra aw ko fapi *flour* e nge par rok fare prist, ni bod ni yima rin' ko fare maligach ni *grain*.

Maligach nib mthang malfith

¹⁴ I SOMOL e pi' e pi gafal ni ba'aray ngak Moses.
¹⁵ Fa'anra denen be' ni gathi leam rok nde yag nni pi' puluwon e tin nib thothup ngak SOMOL, ma thangri fek ba maligach nib mathang malfith i yib ngak SOMOL ni aram e ba saf ni pumo'on ara ba kaming ni dariy bochyang u downgin nib kireb. Ni rogon puluwon ni kan turguy ni ngan pi'.
¹⁶ Thangri pi' e tin nsusun e nge pi' ma de pi', miki puthuy rliw' e pasent ngay. Nge pi' e pin'ey ngak fare prist, ma fare prist e nge pi' fare gamanman ni maligach ni fan ko denen rok facha', ma yira n'ag fan rok.

¹⁷ Fa'anra denen be' nge th'ab reb fapi motochiyel rok SOMOL ni kal riy, ma aram e ke buch e rok ma thangri pi' puluwon ni aram e gechig rok. ¹⁸ Thangri fek i yib ngak fare prist ba maligach, ni ba saf ni pumo'on ara ba kaming ndariy bochiyang u downgin nib kireb nge pi' ni aram e bmathang malfith. Ni bod rogon ni kan turguy. Fare prist e ra pi' fare maligach ni fan ko denen rok facha' ni kal riy, ma yira n'ag fan rok.
¹⁹ Irera' e maligach ni mathang malfith ni fan ko denen rok be' nike rin' nib togopluw ngak SOMOL.

6

¹ I SOMOL e pi' e pi gafal ni ba'aray ngak Moses.
² Ni bay ba maligach ni yira pi' ni fa'anra denen be' nib togopluw ngak SOMOL, ni bochan ke siyeg ni nge fulweg ban'en rok be' nu Israel ni pi' ngak ni nge ayuweg, fa ke iring ban'en rok be', fa ke sasalap ngak be', ³ fa ke ban u murung'agen ban'en nike yan nga bang nike pir'eg

ma be micheg ni dawori pir'eg. ⁴⁻⁵ Fa'anra denen be' nike bucheb reb e pin'ey, ma dabisiy ni nge fulweg e n'en nike fek ni gathi fen. Ma rofen nni pir'eg nib bbuch e rok ma thangri fulweg labgen ni gubin ngak e en ni fen, miki puthuy rliw' e pasent ngay. ⁶ Thangri fek i yib ko prist ba saf ni pumo'on ara ba kaming ni pumo'on ni dariy bochyang u downgin nib kireb ni aram e ba maligach ngak SOMOL nib mathang malfith. Ni bod rogon puluwon ni kan turguy. ⁷ Ma fare prist e ra pi' fare maligach ni fan ko denen rok facha', ma yira n'ag fan rok.

Maligach ni yima Urfiy ni Kareb

⁸ I SOMOL e yog ngak Moses ⁹ ni nge pi' ngak Aron nge pi pumo'on ni pifak e pi gafal ni ba'aray ni murung'agen e maligach ni mo'oruf. Ba maligach ni mo'oruf e ngan pag u daken e altar nib polo' e n'ep ndabi math e nifiy riy. ¹⁰ Me kadbul me yin' fare prist madan e prist, me chuw ko fa ley i zubong rok. Ma aram me chuweg e awat nike aw ko fare maligach u daken e altar nge tay nga barba' i charen fare altar. ¹¹ Ngemu' me thilyeg e mad rok me fek fapi awat nga wuru' e gin ma par yu Israel riy ko fa gin'en nib tabgul. ¹² Fare nifiy nu daken fare altar e thangri par ndabi math. Gubin e kadbul ni ngi i tay fare prist e l'ud ngay, me yarmiy e maligach ni mo'oruf u daken, me tay e mam ko fare maligach nma gapeseg thilin Got nge girdi' nga daken. ¹³ Thangri i par fare nifiy u daken e altar ni dabi math, ni dariy e ngiyal' ni ngan pag nge math.

Grain ni ngan pi' ni aram e kan ognag

¹⁴ Irera' gafalen e *grain* ni yima ognag, ba prist ko tabnaw rok Aron e nge fek e *grain* ni ngan pi' ngak SOMOL nga mit fare altar. ¹⁵ Me fek ba gogow i *flour* ni bay e gapgep, nge *incense* riy, nge urfiy u daken fare altar ni aram e pow riy ni kan pi' ni ga'ngin ngak SOMOL. Bon e re maligach ney e rib fel' u wan' SOMOL. ¹⁶ Ma tin nra aw riy e nge kay Aron nge fapi pumo'on ni fak; thingar ni kay ni dariy e is riy u lan e gin nib thothup; u lan e yoror ko fare *Tent* u P'eowchen SOMOL. ¹⁷ Thingar dab nlith ni bay e is riy. I SOMOL e nge pi' ni f'oth rok fapi prist ko fare maligach ni ggan. Rib tabgul, ni bod e maligach ko denen nge maligach ni mathang malfith. ¹⁸ Chiney i yan ngaram e demturug be' nib mo'on ni owchen Aron, ma rayag ni nge kay e pi ggan ney ni kan pi' ni maligach ngak SOMOL. Ma yug be' e ra math ko pi ggan ney mra afmachan nga feni tabgul.

¹⁹ I SOMOL e pi' e tin ba'aray e gafal ngak ngak Moses, ²⁰ ni fan ngak Aron nge pi pumo'on ni pifak ko ngiyal' ni ngan yiblay bagyad ni nge yan ko fare liw ko prist. Rofen ni yira yiblay bagyad ni nge mang prist e ra pi' l'agruw e pawn e *flour* (ni bod urngin e tin yima pi' ko fare maligach ni *grain*), ra pi' reb e pawn ni kadbul me baleyal' miki pi' reb. ²¹ Yira athkuy e gapgep ngay min lith u lan e *griddle* nge mu' min din'uf nge m'ingm'ing mi ni pi' ni bod ba maligach ni *grain*, ni bon e bm'ag u wan' SOMOL. ²² Ma chiney i yan e ngaram e go' pi'in owchen Aron nike mang Prist ni Th'abi Ga' e ra pi' e re maligach ney. Thingar ni urfiy nib polo' ni ba maligach ngak SOMOL. ²³ Dariy bochiyang

ni yi ra kay ko re maligach ni *grain* ney nma pi' e prist; gubin nthingar ni urfiy.

Pi maligach ni Fan ko Denen

²⁴ Me yog SOMOL ngak Moses ²⁵ ni nge pi' ngak Aron nge pi pumo'on ni pifak e pi gafal ni ba'aray ni fan ko maligach ko denen. Fare gamanman ni fan ko maligach ko denen e thingar nli' nge yim' u ba' ni lel'och fare altar, ko gin yima li' e gamanman ni fen e maligach ni mo'oruf riy. Re maligach ney e rib tabgul. ²⁶ Re prist nra pi' fare gamanman ni maligach e thangri kay u lan e gin nib thothup, u lan e yoror ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL. ²⁷ Demturug ban'en nra math nga ufin fare gamanman mra afmachan; ma rachey nma'atang e racha' riy nga daken bmad, ma thingar ni luknag u lan e gin nib thothup. ²⁸ Ma re th'ib ni but' ni yira dulnguy ufin e re gamanman ni maligach ney u langgin e yira mu' riy ma thingar ni bilig. Ma fa'anra ba th'ib ni wasey e ndulnguy u langgin, ma yira mu' riy ma thingar ni gichiy min luknag ko ran. ²⁹ Demturug be' nib mo'on u lan fapi tabnaw ko prist ma rayag ni kay e re maligach ney; re maligach ney e rib tabgul. ³⁰ Machane fa'anra ni fek yug boch ko fare racha' i yan nga langgin e *Tent* ngan fanay ni nge chuweg e denen, ma fare gamanman e thingar dab ni kay; ma dabisiy ni ngan urfiy.

7

Pi maligach nib mthang malfith

¹ Ba'aray e gafal u murung'agen e maligach ni fen e mthang malfith, pi maligach ney e rib tabgul.

² Gin ni yima li' nge yim' e gamanman ni maligach ni mo'oruf riy e ku aram e gin ku yira li' nge yim' fare gamanman ni maligach ko mthang malfith riy u ba' ni lel'och fare altar. Ma racha' riy e ngan pag nga downgin fa aningeg i tabthung ko fare altar. ³ Ma urngin e mam riy ni yira luf ngan pi ni maligach u daken e altar: mam u p'ebuk, nge mam nib ing gil'iggan, ⁴ nge fa gali bu'oy nge mam riy, nge gin th'abi manigil ko ad riy. ⁵ Me urfiy e prist e pi mam ney ni gubin u daken fare altar ni ba ggan ni maligach ngak SOMOL. Ni aram e ba maligach nib mathang malfith. ⁶ Re maligach ney ni nge fal'eg urngin ban'en nge manigil e rib tabgul. Kemus ni reb e prist e rayag ni kay boch, ni yira kay ko gin nib tabgul.

⁷ Bay ta'reb e gafal ni ir e ngan fana' ko fa gal maligach ni aram e maligach ko denen nge maligach ko mthang malfith: ufin fare gamanman e ba milfan ngak fare prist ni pi' fare maligach u daken e altar. ⁸ Ma keru' fare gamanman npi' nib maligach ni mo'oruf e ba milfan ngak fare prist ni pi' fare maligach u daken e altar. ⁹ Ma gubin e pi maligach ni *grain* ni kan lith u lane stof ara kan lith u lan barba' i ban'en, fa *griddle* e go' ba milfan ngak fare prist ni pi' fare maligach ngak Got. ¹⁰ Machane gubin e pi maligach ni *grain*, ni demturug ko kan athkuy e gapgep ni *olive* ngay fa ba mlik, ma gubin nib milfan ngak fapi prist ko tabnaw rok Aron ni yira f'oth rorad ni ta'reb rogon.

Maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi'

¹¹ Tin ba'aray e bogi gafal ni murung'agen e pi maligach ni yima pi' ngak SOMOL ni nge gapaseg thilin Got nge girdi'. ¹² Fa'anra pi' be' ba maligach ni fen e ogmagaer ngak Got, ma thingar ki chagiy ngay reb e gamanman ni maligach, nge ba flowa ni dariy e is riy: ni demturug ko lof nib dib'ag nni ngongliy ko *flour* ni kan athkuy e gapgep ni *olive* ngay ara kek nib gilgith ni kan achay e gapgep ni *olive* ngay ara kek nni ngongliy ko *flour* ni kan athkuy ko gapgep ni *olive*. ¹³ Ma ku ra chagiy ko re maligach ney boch e flowa ni lof ni bay e is riy. ¹⁴ Ra bmit fapi flowa min pi' bang riy nib f'oth nib mal'eag ngak SOMOL; ni aram e ba milfan ngak fare prist ni pag e racha' ko fare gamanman nga downgin fare altar. ¹⁵ Ma thingar ni kay ufin fare gamanman ni ka rofen nni pi' ni maligach; dariy bang riy ni yira tay ngki mun nga reb e rran.

¹⁶ Fa'anra fek be' i yib ba maligach ni nge gapas thilin Got nge girdi' ni micheg nra rin' fa ba maligach ni ir rok e leam rok ni nge pi', ma de m'ay ni gubin ko rofen nni pi' riy, ma tin ke aw riy e ngan kay ko bin migid e rran. ¹⁷ Machane ra ke aw boch ko fapi ufin ni maligach ma dabisiy ni ngan urfiy ko bin dalip e rran. ¹⁸ Fa'anra gaman e dalip fen ngay mu kun kay bang e ufin ko fare maligach, ma dabi fel' u wan Got fare maligach rok facha'. Ma fare maligach e dab ni thang ko malfith rok, ya ba ta'ay, ma cha' ni kay bang riy e ra gafgow u wenigan. ¹⁹ Fa'anra math ufin fare maligach nga ban'en nib alit, ma thingar dab ni kay, ya ngan urfiy nge m'ay u mit e nifiy.

Aromed nib tabgul ni bod rogon ko yalen e

rayag ni nge kay fare ufin, ²⁰ machane fa'anra be' nib ta'ay e ke kay bang riy, ma yira n'ag facha' ndabki mang reb e girdi' rok Got. ²¹ Ma fa'anra math be' nga ban'en nib ta'ay u mit Got ndemturug ko ban'en rok e girdi' fa gamanman, me kay ufin fare maligach, ma yira n'ag facha' ndabki mang reb e girdi' rok Got. ²² I SOMOL e pi' e pi gafal ni ba'aray ngak Moses ²³ ni fan ngak yu Israel. Dab ra ked e mam ko garbaw fa saf ara kaming. ²⁴ Mam rok ba gamanman ni yim' ara reb e gamanman ni malboch e li' nge yim' e yug rayag ni ngan fanay nga boch ban'en, machane ri dab ni kay ufin. ²⁵ Yug en ra kay e mam u ba gamanman ni kan pi' nib maligach ni mo'oruf ngak SOMOL e yira n'ag ndabki mang reb e girdi' rok Got. ²⁶ Demturug e gin'en nra yan piyu Israel ra pired ngay, ma thingar dab ra ked e racha' rok bmit arche' nge gamanman. ²⁷ En nra kay e racha' e yira n'ag ndabki mang reb e girdi' rok Got.

²⁸ Miki pi' SOMOL e pi gafal ni ba'aray ngak Moses ²⁹ ni fan ngak e girdi' nu Israel. Nap'an nra pi' be' ba maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi', ma thangri fek i yib bang riy nib mal'eag ni tow'ath rok SOMOL, ³⁰ ni nge fek nga pa' i yib ni bod ba ggan ni maligach. Ni aram e mam ko fare gamanman nge ufin u daken ngorngoren nge pi' ngak SOMOL ni bod ba tow'ath ni bfel'. ³¹ Fare prist e nge urfiy fapi mam u daken e altar, machane fare gi ufin u daken ngorngoren e bmilfan ngak fapi prist. ³² Ma ba' ni mat'aw i ay fare gamanman ni gin nib migid ngalang e thingar ni mel'eg ni nge mang ba f'oth ³³ ngak fare

prist ni ir e pi' e racha' nge mam ni fare maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi'. ³⁴ Ufin u daken ngorngoren fare gamanman e ba tow'ath ni bfel', ma gin nib migid ngalang u ba' ni mat'aw i ay e ba f'oth nib mal'eag nma fek Got rok piyu Israel nge pi ko fapi prist. Irera' e n'en nthingar i pi' yu Israel ngak e fapi prist e chiney i yan ngaram. ³⁵ Irera' e gin'en ko fare ggan ni yima pi' ngak SOMOL ni ir e ni pi' ngak Aron nge fapi pumo'on ni fak ko rofen nni yiblayrad ni ngar manged prist. ³⁶ Rofen n'em e motochiyel SOMOL ngak yu Israel ni ngar pi'ed ngak fapi prist e giney ko fare maligach. Nib motochiyel ni ngi i fol e girdi' nu Israel riy e chiney i yan ngaram.

³⁷ Ere ba'aray e motochiyel ni fan ko pi maligach ni mo'oruf, nge pi maligach ni *grain*, nge pi maligach ni fan ko denen, nge pi maligach nib mthang malfith, nge pi maligach ni yibe yibley be', nge pi maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi'. ³⁸ I pi' SOMOL e pi motochiyel ney ngak Moses u daken fare Burey ni Sinai u rom u daken e ted ni *desert* ko fare rran ni yog Moses ngak e girdi' nu Israel ni ngar pi'ed e pi maligach rorad.

8

Aron nge pifak ni pumo'on nni yiblayrad ni ngar manged prist

(Exodus 29:1–37)

¹ Me ga'ar SOMOL ngak Moses, ² “Mu fek Aron nge pifak ni pumo'on nga langan e mab ko fare *Tent* u p'eowcheg mag fek fapi madan e prist i yib, nge fare gapgep ni fen e mathiy, nge ba fak e

garbaw ni pumo'on ni fan ko maligach ko denen, nge fa gali pifak e saf ni pumo'on, nge fare dug i flowa ndariy e is riy. ³ Ma aram ma ga pining piyu Israel ni yad gubin ngar mokun gad ngaram."

⁴ Me fol Moses rok SOMOL, ma nap'an ni mokun piyu Israel, ⁵ me ga'ar ngorad, "Tin nggu rin' e chiney e tin keyog SOMOL ni ngan rin'."

⁶ Me fek Moses Aron nge pifak ni pumo'on nga mit fare *Tent* nge luk nagraad ko ran. ⁷ Me yin' fare kenggin e mad nga daken Aron nge fare wuru' e mad nib n'uw me m'ag fare gi leed nga lukngun. Me yin fare efod nga daken me m'ag ko fare gi leed ni kan lifith nrib fel' u lukngun. ⁸ Me m'ag nga daken ngorngoren fare gi mad ni fen ngorngorey me tay fare *Urim* nge *Thummim* nga langgin. ⁹ Me tay fare turban nga lolgen, ma gin migid nga peri' fare turban e tay fare madelia nib gol ngay, ni pow riy ni kemang tirok Got, nri bod rogon ni yog SOMOL ngak ni nge rin'.

¹⁰ Ma aram me fek Moses fare gapgep ni fen e mathiy, nge liyef nga daken fare *Tent* u p'eowchen SOMOL nge urngin e tin bay u langgin, ni aram e ke pi' e pin'ey ni gubin ngak SOMOL. ¹¹ Miki fek boch ko fare gapgep nge atngin ni medlip yay nga daken fare altar nge gubin tatalin nge nga daken fa raba' i dabiy nge ay u but', ya aram e be pi' e pin'em ngak SOMOL. ¹² Me pu'og boch fare gapgep ni fen e mathiy nga daken lolgen Aron. ¹³ Ma bin migid e fek Moses fapi pumo'on ni fak Aron nga m'on nge yin' fapi kenggin e mad nga dakenrad, me m'ag fa yungi leed nga lukngurad me bachiy fa yungi mad nga daken lolgurad, nri

bod rogon ni tay SOMOL chiylen.

¹⁴ Ma aram me fek Moses fare fak e garbaw ni pumo'on nib maligach ni fan ko denen, me tay Aron nge fapi pumo'on ni fak pa'rad nga daken lolgen fare gamanman. ¹⁵ Me li' Moses fare gamanman nge yim' me fek boch i racha'en nga bugili pa' nge thiy ko fapi gagey u tabthungen fare altar, ni aram e be ognag ngak SOMOL. Me pu'og e tin ke aw ko fapi racha' nga enggin fare altar, aram rogon ni machalbognag me pi' ngak SOMOL. ¹⁶ Me fek Moses gubin fapi mam ni immoy u gil'iggan fare gamanman nge gin nth'abi fel' ko ad riy, nge fa gali bu'oy riy ni kabay e mam nib ing, me urfiy ni gubin u daken fare altar. ¹⁷ Me fek e tin kabay ko fare garbaw ni pumo'on, nib mu'un keru' ngay, nge ufin riy, nge gil'iggan, nge urfiy u wuru' fagin ni be par yu Israel riy, nri bod rogon ni tay SOMOL chiylen. ¹⁸ Me migid me fek Moses i yib ba fak e saf ni pumo'on ni nge mang maligach ni mo'oruf, me tay Aron nge fapi pumo'on ni fak pa'rad nga daken lolgen fare saf. ¹⁹ Me li' Moses fare gamanman nge yim' me pag e racha' riy nga downgin fa aningeg i tabthung ko fare altar. ²⁰⁻²¹ Me theth'ab fare fak e saf ni pumo'on nge yuyang, me luknag ko ran gil'iggan nge ay ni l'agruw raba', me urfiy lolgen, nge mam riy nge gubin yang ko fare gamanman u daken e altar, nri bod rogon ni yog SOMOL. Re maligach ni mo'oruf ney e ba maligach ni ggan, ma bon e rib magan' SOMOL ngay.

²² Ma aram me fek Moses e bin l'agruw e fak e saf ni pumo'on i yib, ni ngan fanay ko fapi prist ni ngan yiblayrad, me Aron nge pifak ni pumo'on

e ra ted pa'rad nga daken lolgen fare saf. ²³ Me li' Moses nge yim' me fek boch e racha' riy nge thiy nga ba' ni mat'aw i yuwantel Aron, me thiy boch nga bugul ni ga' i pa' ko ba' ni mat'aw, miki thiy boch nga bugul ni ga' i ay ko ba' ni mat'aw.

²⁴ Ma aram me fek pifak Aron ni pumo'on nga m'on nge thiy boch e racha' nga ba' ni mat'aw i yuwan telrad, nge bugul ni ga' u ba' ni mat'aw i pa'rad, nge bugul ni ga' u ayrad u ba' ni mat'aw. Ngemu' me pag Moses e tin ke aw ko fapi racha' nga downgin fa aningeg i tabthung ko fare altar.

²⁵ Me fek pachan fare gamanman ni go' mam, nge urngin e mam nib ing gil'iggan, nge gin th'abi fel ko ad riy, nge fa gali bu'oy riy ni kabay e mam nib ing, nge ba' ni mat'aw i ay. ²⁶ Me fek reb e flowa ni lof u lan fare dug ni bay fapi flowa riy nlith ndariy e is riy ni kan mu' i pi' ngak SOMOL, ni reb e lof ni kan lith ni bay e gapgep riy, nge ba kek nib gilgith, me tay nga daken fapi mam nge fa ba' ni mat'aw i ay. ²⁷ Me tay urngin e pi ggan ney ngalan pa' Aron nge fapi pumo'on ni fak, mar pi'ed ngak SOMOL nib tow'ath nib mal'eag. ²⁸ Ma aram me fek Moses fapi ggan ni bay u pa'rad nge urfiy u daken fare altar, u daken fare maligach ni mo'oruf, ni aram fare maligach ni fen e pigpig ko fapi prist nma yiblayrad. Ran'ey e ba maligach ni ggan, ma bon e m'aguwan' SOMOL. ²⁹ Me migid me fek Moses fare gi ufin u daken ngorngoren fare gamanman nge pi' ngak SOMOL nib tow'ath nib mal'eag. Ireram e f'oth rok Moses ko fare madnom ni ngan yiblay e pi prist. Me rin' Moses urngin ban'en nri bod rogon ni yog SOMOL.

³⁰ Me fek Moses boch ko fare gapgep ni fen e mathiy nge boch ko fapi racha' ni immoy u daken e altar nge atngiy nga daken Aron nge fapi pumo'on ni fak nge nga daken e mad rorad. Ya ara' rogon ni yima bangbengnag ma aram e kan og nagrad nge mad rorad ngak SOMOL.

³¹ Me ga'ar Moses ngak Aron nge fapi pumo'on ni fak, "Mu feked fapi ufin nga langan e mab ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL, mu dulnguyed, mi gimed kay ngam th'aged ko flowa ni bay u lan fare dug ni fen e maligach ni yima pi' nnap'an ni yibe yibley be' ni nge mang prist, nri bod rogon ni yog SOMOL. ³² Mu urfied e ufin nge flowa nike magey. ³³ Dab mu chuw u langan e mab ko fare *Tent* ni medlip e rran, nge taw ko ngiyal' nike lebug mat'wum ni ngam mang prist. ³⁴ Tin kug rin'ed e daba' e SOMOL e keyog ngomad ni nggu rin'ed; ni bochan e nge chuw e denen romed. ³⁵ Thingar mu pired u langan e mab ko fare *Tent* ni rran nge nep ni medlip e rran, ni gimed be rin' e tin ni yog SOMOL. Ya fa'anra dangay, ma gimed ra yim'. Irera' e n'en ni yog SOMOL ngog ni nggu rin'." ³⁶ Ere Aron nge pi pumo'on ni fak e rrin'ed urngin e tin keyog SOMOL u daken Moses ni ngan rin'.

9

Pi maligach ni pi' Aron

¹ Tomuren e rofen ni lebug fare mathiy ni bang-bangen fapi prist ni yibe yiblayrad me pining Moses Aron nge fapi pumo'on ni fak nge pi'in ma yog e thin nu Israel. ² Me ga'ar ngak Aron, "Mu fek

ba fak e garbaw ni pumo'on nge ba fak e saf nib pumo'on ndariy bochiyang u dowrow nib kireb ngam pi' row ngak SOMOL, ni fare fak e garbaw e fen maligach ko denen ma fare fak e saf e fen e maligach ni mo'oruf. ³ Ma gog ko girdi' nu Israel, ngar feked ba kaming ni pumo'on i yib ni nge mang maligach ni fen e denen, nge ba fak e garbaw ni pumo'on nge ba fak e saf ni pumo'on ni ta'reb e duw rorow ma dariy bochiyang u dowrow nib kireb ni fen e maligach ni mo'oruf, ⁴ nge ba garbaw ni pumo'on nge ba saf ni pumo'on ni nge mang maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi'. Ngar pi'ed ngak SOMOL nib mu'un ko *grain* ni ngan ognag ni kan athkuy e gapgep ngay. Thingar rin'ed e ran'ey ni bochan e SOMOL e bay i m'ug ngorad e daba'."

⁵ Miyad fek i yib nga mit fare *Tent* urngin e tin keyog Moses, me mu'ulung piyu Israel ngaram ni ngar liyorgad ngak SOMOL. ⁶ Me ga'ar Moses, "I SOMOL e keyog ngomed ni ngam rin'ed oren e pin'ey, ya nge yag ni m'ug e maluplup' rok ngomed." ⁷ Ma aram me ga'ar Moses ngak Aron, "Mman ko fare altar ngam pi' fare maligach ni fen e denen nge fare maligach ni mo'oruf ni nge chuweg e denen rom nge denen ko girdi'. Mu pi' e re maligach ney ni nge chuweg e denen ko girdi', nri bod rogon nike yog SOMOL."

⁸ Me yan Aron nga altar nge li' nge yim' fare fak e garbaw ni pumo'on ni nge mang maligachen e denen rok. ⁹ Me fek fapi pumo'on ni fak Aron e racha' riy i yib ngak, me lithag buguli pa' nga fithik' nge thiy boch riy ko fapi gagey u tabthun-

gen fare altar, me pu'og e tin ke aw riy nga enggin fare altar. ¹⁰ Me urfiy u daken fare altar e mam, nge fa gal bu'oy riy, nge gin nth'abi fel' ko ad riy, nri bod rogon ni yog SOMOL. ¹¹ Machane ufin riy nge keru' e urfiy u wuru' e gin nma par piyu Israel riy.

¹² Ma aram me li' fare gamanman ni maligach ni mo'oruf. Me fek fapi pumo'on ni fak e racha' riy i yib ngak, me pag nga dow fa aningeg i tabthung ko fare altar. ¹³ Miyad pi' ngak lolugen nge yungin ni kabay ko fare gamanman, me urfiy ni gubin yang u daken fare altar. ¹⁴ Me luknag gil'iggan nge ay ni l'agruw raba' me urfiy u daken fare altar u daken e tin kabay ko fare maligach ni mo'oruf.

¹⁵ Tomuren e binem me pi' e maligach rok e girdi'. Me fek fare kaming ni maligach ni fan ko denen rok e girdi', nge li' nge yim', me pi', ni bod rogon ni rin' ko fa binem e maligach ni pi' ni fen e denen rok. ¹⁶ Miki fek fare gamanman ni fen e maligach ni mo'oruf nge pi' ni bod rogon ni kan turguy. ¹⁷ Miki pi' e maligach ni *grain* me fek bogogow e *flour* nge urfiy u daken fare altar. (Biney e bang ko fare maligach ni mo'oruf ni yima pi' ni gubin fen.) ¹⁸ Me li' nge yim' fare garbaw ni pumo'on nge fare saf ni pumo'on nib maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi'. Me fek fapi pumo'on ni fak e racha' riy i yib ngak, me pag nga downgin fare altar ni ga'ngin yang. ¹⁹ Me tay Aron e mam ko fare garbaw ni pumo'on nge fare saf ni pumo'on ²⁰ nga daken ufin u ngorngoren fa gali gamanman nge fek ni gubin i yan ko fare

altar. Me urfiy fapi mam u daken e altar ²¹ me pi' fa yungi ufin nu daken ngorngoren fa gali gamanman nge gal raba' ni mat'aw i ay row nib tow'ath nib mal'eag ngak SOMOL ni fen fapi prist, ni bod ni yog Moses.

²² Nap'an ni mu' Aron i pi' fapi maligach ni urngin, me chibiy pa' ngalang nga daken fapi girdi' me yibilayrad ni nge fel' wa'athrad, ngemu' me sul nga but' ko fare altar. ²³ Me yan Moses nge Aron nga langgin fare *Tent* u p'eowchen SOMOL, ma nap'an nra sulow nga wean mar yibileyew fapi girdi' ni nge fel' wa'athrad, me m'ug e maluplup rok SOMOL ngak e girdi' ni gubin. ²⁴ Chingiy'al i n'em me pi' SOMOL e nifiy nge yib, nge langbiy fare maligach ni mo'oruf nge fa yung i mam nu daken fare altar. Ma nap'an ni guy fapi girdi' fare nifiy, miyad gubin nra tolulgad miyad an owcharad nga daken e but'.

10

Denen rok Nadab nge Abihu

¹ Nadab nge Abihu ni l'agruw i pagel ni fak Aron e ra bagyow me fek e ba' rok e *pan* nma par e nifiy u langgin nge af e kol ni be yik nga langgin, miyow uneg e *incense* ngay, ngar pi'ew nib maligach ngak SOMOL. Machane re nifiy ney e de thothup, ya dawori yog SOMOL ni ngar pi'ew e maligach ngak ni aray rogon. ² Me yib e nifiy nib tomgin ko gin bay SOMOL riy nge urfiy row ngar m'ow u rom u p'eowchen SOMOL. ³ Me ga'ar Moses ngak Aron, "Irrera' e n'en ni yog SOMOL murung'agen ni fa'an ni ga'ar, 'Gubin e pi tapigpig rog e thingar ra tedfag

nga fenag thothup, ma bay gu dag feni gilbugwag ko girdi' rog.' ” Me par Aron nde non.

⁴ Me pining Moses Mishael nge Elzafan ni fagal pumo'on ni fak Uzziel ni walagen e chitamngin ara chitinngin Aron, me ga'ar ngorow, “Mirew ngaray ngam fekew downgin e galicha' ney ni fak Aron nga wean ngar chuwgow u lane re *Tent* ney nib thothup, mi gimew tay row nga wuru' e gin'ey nike n'uf yu Israel e *tent* rorad riy.” ⁵ Ma aram marbow ra kolew e mad u daken fagali ldow ngar fekew nga wuru' e gin'em, ni bod rogon nike yog Moses.

⁶ Me ga'ar Moses ngak Aron nge fa gali pumo'on ni fak ni aram Eleazar nge Ithamar, “Dab mu ted lolgumed ndab kum raweyed ara mu guchthiyed e mad romed ni gimed be dag ni be taganan'med. Ya gimed ra rin', ma gimed ra yim', mra damu-muw SOMOL ngak yu Israel ni ga'ngin. Machane urngin e girdi' nu Israel ni yad ra yornag faglich'a' ni li'row fare nifiy ni SOMOL e pi' nge yib. ⁷ Dab mmarod u langan e mab ko fare *Tent* nga wean, ya gimed ra yim', ya kan liyefmed ko fare gapgep ni fin e mathiy rok SOMOL.” Aram miyad rin' ni bod nike yog Moses.

Motochiyel ni fan ngak e prist

⁸ Me ga'ar SOMOL ngak Aron, ⁹ “I gur nge fapi pumo'on ni fakam e nap'an ni gimed ra unum e wayin ara ban'en ni yima ching ngay ma dab kumbad ngalan fare *Tent* u p'eowcheg; ya fa'an gimed ra rin', ma gimed ra yim'. Ren'ey e nge par nib motochiyel rok e pi'in owchamed e chiney i yan nga ram. ¹⁰ Thingar mu ki'eged e tin fen Got

ban'en nge tin yug fenay, nge tin tabgul ban'en nge tin ba ta'ay. ¹¹ Ma thingar mu filed ngak e girdi' nu Israel urngin fapi motochiyel ni kug pi' ngomed u daken Moses."

¹² Me ga'ar Moses ngak Aron nge fa gali pumo'on ni fak ni kar magey gow, ni aram Eleazar nge Ithamar, "Mu feked fare maligach ni *grain* ni ke'aw ko fapi ggan ni kan pi' ngak SOMOL ngam ngongliyed e flowa riy ndab ntay e is ngay ngam ked u to'oben fare altar, ya re maligach ney e rib tabgul. ¹³ Thingar mu ked u bang nib tabgul; ya ireram e f'oth rom nge pifakam ni pumo'on ko fapi ggan nni pi' ngak SOMOL. Ya irera' rogon nike yog SOMOL ngog. ¹⁴ Machane gimed nge pifakmed ni pumo'on nge ppin e ngam ked u bang nib tabgul e ufin u ngorngoren ni aram fa gin nni ognag nge ay ni aram e girok e prist e f'oth. Pi maligach ney e kan pi' ngomed nge pifakmed ni aram e giromed e f'oth ko fare maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi' nu Israel. ¹⁵ Yad ra fek i yib fare raba' i ay nge ufin u daken ngorngoren fare gamanman ko ngiyal' ni yibe pi' e mam ni ba ggan ni maligach ngak SOMOL. Yungney ko fare gamanman e f'oth romed nge pifakmed ni dariy n'umngin nap'an, ni bod rogon nike yog SOMOL."

¹⁶ Me fith Moses murung'agen fare kaming ni maligach ni fan ko denen, me nang ni kan mu' i urfiy. Me damumuw Moses ngak Eleazar nge Ithamar, me yog ngorow ni ngar fulwegew lun-gun, me ga'ar ngorow, ¹⁷ "Mangfan ndam kew u bang nib tabgul fare maligach ni fan ko denen?

Rib tabgul, ma ke pi SOMOL ngomew ni ngam pi'ew e bayul ni fan ko denen rok piyu Israel ni ga'ngin. ¹⁸ Amguyew, dan fek e racha' riy i yib nga langgin fare *Tent* nib thothup. U rom e ir e ngam kew riy, ni bod ni gog."

¹⁹ Me fulweg Aron ngak Moses ni ga'ar, "Fa'anra guway fare maligach ni fan ko denen e daba, ma gur ra m'aguwan' SOMOL? Girdi' e yad be fek i yib e maligach ni fan ko denen rorad ngak SOMOL e daba', nge maligach rorad ni mo'oruf, machane ku be buch e pin'ey rog." ²⁰ Ma nap'an ni rung'ag Moses e ren'ey, mri fel' u wan'.

11

Gamanman ni yira Kay (Deuteronomy 14:3-21)

¹ Me pi' SOMOL e pi gafal ni ba'aray ngak Moses nge Aron ² ni fan ngak e girdi' nu Israel. Ni demturug e mit i gamanman nu arow mra yag nim ked ³ ni tin nib dar buguli ay, ma makunuy gan ngalan k'angan nga fin i yengyeng, ⁴⁻⁶ machane thingar dab mu longuyed e kamel, *rockbadger*, ara *rabbit*. Thingar mu ted e mitney e gamanman nib ta'ay; yad ma kunuy garad ngalan k'anganrad, ma de dar buguli ayrad. ⁷ Ma dab mu longuyed e babiy. Thingar mu ted nib ta'ay; ya ba madar buguli ay ma der ma kunuy gan ngalan k'angan fini yengyeng. ⁸ Dab mu longuyed e pi gamanman ney fa mmathgad nga reb e pin'ey nike yim; ya yad ba ta'ay.

⁹ Demturug e mit i nig nu mday fu mran ni bay fen e mnong rok nge olyen ma gimed ra kay.

¹⁰ Machane gubin mit ban'en nu mday ngu mran ndariy fen e mnong rok nge olyen e thingar dab mu ked. ¹¹ Mitney e yafos e thingar mu ted nib ta'ay. Thingar dab mu ked fa mmathgad ngak reb ni ba yam'. ¹² Thingar dab mu koyed ban'en nib fos nma par u mday ara mran ndariy fen e mnong rok fa olyen.

¹³ Ma tin ba'aray u fithik' e arche' e dab mu ked ya ba ta'ay, ni aram e arche' ni: *eagle, vulture, osprey*, ¹⁴ *buzzard, kite, falcon* ni demtrug ko mit ni ngan riy, ¹⁵ nge urngin mit e gapluw, ¹⁶ *ostrich, nighthawk, seagull, hawk* ni demtrug ko mitin ngan riy, ¹⁷ *owl, cormorant, ibis* ¹⁸ nimen nu maran, *pelican, carrion vulture*, ¹⁹ *stork, heron* ni demtrug ko mitin ngan riy, *hoopoe* nge magl'aw.

²⁰ Urngin e pi chachangeg ni bay porad e ba ta'ay, ²¹ kemus ni tin ma tim'og riy e de ta'ay. ²² Rayag ni ngam ked e *locust, cricket*, nge asamaning. ²³ Ma urngin mit ban'en nib achichig ni bay pon ma aningeg ay e thingar mu ted nib ta'ay.

²⁴ Pin'ey e ra ta'ay nagmed; ni en nra math ngak reb nike yim' e ra par nib alit nge mada' ko blayal', ²⁵ ma en nra fek bang u downgin reb e pin'ey e thangri luknag e mad rok me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ²⁶ Urngin e gamanman nib madar buguli ay ma dar ma kunuy gan ngalan k'angan ngaf ni i yengyeng e ra ta'ay nagmed; ma pi'in ra math ngak reb e pi gamanman ney e ra ta'ay. ²⁷ Ma urngin e gamanman nma yan nma math ga'ngin yang i lan ay nga but' ni mayan nga aningeg raba' i ay ni bod e pilis nge gatuw, e ra ta'ay nagmed; ma en nra math nga downgin

bagyad nike yim' e ra par nib ta'ay nge mada' ko blayal', ²⁸ ma cha' ni fek e reb e pin'ey e thangri luknag e mad rok me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'; pin'em e ra ta'ay nagmed.

²⁹ Ba'aray e pi graraw nra ta'ay nagmed u roy u fayleng: *weasel*, boro', nge galuf, ³⁰ adburru', gayuch, atilgog, athlowo', nge atraw'. ³¹ En nra math nga reb nike yim' e ra par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ³² Ma fa'anra mul reb nike yim' nga daken demturug ban'en, ma fare n'en e ra ta'ay. Ndemturug ko bochyang i plang, fa mad, fa keru' e gamanman, fa tutuw, ni demturug ko mang e yima fanay ngay, ma thingar ni chultheg fare n'en nga maran, machane ra par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ³³ Ma fa'anra ra mul reb nike yim' nga daken ba th'ib nni ngongliy ko but', ma urngin e tin bay u langgin fare th'ib mra ta'ay, ma fare th'ib e thingar ni bilig. ³⁴ Ma rachey ni map' ranggin e re th'ib ney nga daken ba ggan, ma fare ggan e ra ta'ay, ma tin yima unum riy e ku ra ta'ay. ³⁵ Demturug ban'en nra mul reb fa pin'en nike yim' nga daken ma ra ta'ay; ra ba stof fa ba *oven* ma ngan blig. ³⁶ Machane ba alublub fa ba tafen e ran e ra par nib be'ech, ni yug aram rogon ni demturug ban'en nra math nga reb e pin'em nike yim' me ta'ay. ³⁷ Ma fa'anra mul reb e pin'em nike yim' nga daken e awoch ni yibe n'en ni ngan yung, ma fare awoch e ku ra par nib be'ech. ³⁸ Machane fa'ara kan tay fapi awoch nga mran me mul reb e pin'ey nike yim' nga daken, ma fare awoch e ra ta'ay.

³⁹ Fa'anra yim' reb e gamanman ni yima longuy,

ma en nra math ngay e ra par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ⁴⁰ Ma fa'anra kay be' bang ko fare gamanman, ma thangri luknag e mad rok, me ra par nib alit nge mada' ko blayal'; en nra fek fare gamanman nike yim e thangri luknag e mad rok, me ra par nib ta'ay nge mada' ko blayal'.

⁴¹ Thingar dab mu longuyed e pi gamanman nib achig nma yan u daken e but', ⁴² ndemturug ko ma gararaw, fa ma yan nga ay ni aningeg raba', fa ba yo'or raba' i ay. ⁴³ Dab mu ta'ay niged gimed u reb e pin'ey ni ngam longyed. ⁴⁴ I Gag SOMOL ni Got romed, ere thingar mu ted gimed ni gimed ba tabgul, ni bochan e gub thothup. ⁴⁵ Ya Gag SOMOL e gu fekmed nga wuru' yu Egypt ya nge yag ni nggu mang Got romed. Thingar mu thothupgad, ya gub thothup.

⁴⁶ Irera' e pi gafal ni murung'agen e pi gamanman nge pi arche', nge urngin e pin'en nma par u mday ngu mran, nge urngin e tin ma yan u daken e but'. ⁴⁷ Thingar mu sas'alukgad i ki'eg e tin nib tabgul ko tin nib ta'ay, nge tin e gamanman ni yira kay nge tin ndab ni kay.

12

Arow ni nge tay e ppin u tomuren nike gargel

¹ I SOMOL e pi' e pi gafal ni ba'aray ngak Moses ² ni fan ngak e girdi' nu Israel. Tomuren medlip e rran nike gargaleg be' ni bpin bochi pagel, ma be par nib ta'ay, ni ku aram rogon nra par nib ta'ay u nap'an nib pal u yu pul. ³ Ma re rran ni gaman e meruk fen ngay, ma fare tir e thingar ni

maad'adnag ni bod ni yog e motochiyel rok Moses.
⁴ Ma aram e ngki par fare pin ni guyey nge dalip e rran mfini arow u racha'en ni i yan; thangri dabi math nga ban'en nib tabgul ara yan nga langgin fare *Tent* nib thothup nge taw nga nap'an ni ka ni aroweg.

⁵ Ma ragag nge aningeg e rran nra par be' ni bpin nib ta'ay u nap'an nike gagaleg fak ni bochi pin, ni ku aram rogon nra par nib ta'ay u nap'an nib pal u yu pul. Ma aram e ngki par fare pin ni nel' i ragag nge nel' e rran fini arow u racha'en ni i yan.

⁶ Ma nap'an nra gaman nap'an ni arme ke arow fare pin, ni demturug ko ba pagel fak fa bpin, ma thingri fek ba fak e saf ni ta'reb e duw rok i yan ko prist nga langan e garog ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL ni ngan fanay ko maligach ni mo'oruf nge reb e bulogol ara ba *dove* ni maligach ko denen.

⁷ Ma fare prist e nge pi' e maligach rok fare pin ngak SOMOL ma nge bangbengnag rogon fare pin ni nge arow, ma aram e ke be'ech. Irera' e n'en thangri rin' be' ni bpin u tomuren nike garagel.

⁸ Fa'anra fare pin e dabyag ni pi' puluwon reb e fak e saf, ma thangri fek i yib l'agruw i bulogol ara l'agruw e *dove*, ni reb riy e fen e maligach ni mo'oruf ma reb e maligach ko denen, ma fare prist e nge bangbengnag rogon ni nge arow fare pin, ma aram e ke be'ech.

13

Motochiyel ni fan ko m'ar u dowey

¹ I SOMOL e pi' ngak Moses nge Aron e pi gafal ni ba'aray. ² Fa'anra be' nike malad bang u downgin fa ke for ba lot riy ara ke bogor bmit e m'ar u

downgin, ma thingar ni fek i yan ngak reb fapi prist ni demturug ko Aron fa reb fapi prist ni fak. ³ Nge guy fare prist fare m'ar rok, ma fa'anra ke thil ra'en e piy u mit ke wech ma ke chur lanmit nga'ar, ma aram e m'ar ko dowef ni ubchiya'; ma fare prist e nge yog ni facha' e ke ta'ay. ⁴ Ma fa'anra fare m'ar e dawori gagyel nike chur lanmit nga'ar ma dawri wech e piy u lan mit, ma fare prist e nge ki'eg fa'anem ko girdi' nga orel ni medlip fen. ⁵ Ra gaman fare medlip i rran miki guy fare prist facha', ma fa'anra be leamnag ni fare m'ar e kachirogon ni dawri garar i yan, ma ngki pi' reb e medlip e rran ngak facha' ni nge par ni kub ki' ko girdi' nga orel. ⁶ Fare prist e ku ra yib i guy facha' u nap'an nike gaman fa medlip i rran, ma fa'anra fare m'ar u dow e da ki gagyel ra'en, ma dakir ga' i yan, ma nge yog ni fa'anem e daki ta'ay; ya kemus nib malad. Ma facha' e nge luknag e mad rok ma aram e daki ta'ay. ⁷ Ma fa'anra chey nike garar fare m'ar u dow u tomuren nike guy fare prist keyog ni daki ta'ay, ma thingar ki yib i m'ug bayay ko fare prist. ⁸ Ma fare prist e nge guy facha' bayay, ma fa'anra fare m'ar u dow e ke garar', ma nge yog ni fa'anem e ke ta'ay; ya m'ar ko dowef ni ubchiya'.

⁹ Demturug be' ni bay e m'ar ko dowef rok, ma dabisiy ni ngan fek i yib ko prist, ¹⁰ ni ir e nge guy fa'anem. Ma fa'anra ke wech lanmit ma ke thil ra'en e piy u lan mit ke wech ma ke yulla', ¹¹ ma aram bm'ar ko dowef ni dabki chuw. Ma fare prist e nge yog ni fa'anem e ke ta'ay; ni dakriy fan ni ngan ki'eg ko girdi' nga orel, ni bochan e ke par nib ta'ay. ¹² Ma fa'anra fare m'ar ko dowef e ke polo' u

ga'ngin yang i dow ni fanagmus u lolgen nge yan i thang ko rifrif u ay, ¹³ ma fare prist e thingari guy bayay. Ma fa'anra pir'eg ni fare m'ar e kenad u ga'ngin yang u dow, ma nge yog ni fa'anem e daki ta'ay. Ni fa'anra ke polo' i wech ga'ngin yang rok, ma daki ta'ay. ¹⁴ Machane yug nap'an e ra malad bang u dow, ma ke ta'ay facha'. ¹⁵ Ma fare prist e nge guy facha' bayay, ma fa'anra guy fare malad u downgin, ma nge yog nike ta'ay facha'. Ya malad e ba m'ar ko dowef ni ubchiya', ma facha' e ke ta'ay. ¹⁶ Machane fa'anra fos fagi malad nge sul nge wech ra'en bayay, ma nge yan i guy fare prist, ¹⁷ ya ir e nge guy bayay. Ma fa'anra fare malad e ke thil ke wech ra'en, ma fa'anem e daki ta'ay, ma fare prist e nge yog ni daki ta'ay facha'.

¹⁸ Ma fa'anra be' nike fos e lot rok ¹⁹ me tomuren ma ke wech fa ba dake row i wech lanmit fa gin ni immoy e lot riy, ma aram e facha' e nge yan i guy e prist. ²⁰ Ma fare prist e nge guy fa'anem, ma fa'anra ke chur lanmit nga'ar ma ke thil ra'en e piy u lanmit ke wech, ma fare prist e nge yog ni fa'anem e ke ta'ay. Aram e ba m'ar ko dowef ni ubchiya' ni sum u luwan fare lot. ²¹ Machane fa'anra guy e prist ma der thil ra'en e piy u lanmit nge wech ma de chur lanmit nga'ar, machane ke ol ra'en, ma fare prist e nge ki'eg fa'anem ko girdi' nga orel ni medlip fen. ²² Ma fa'anra ra be ga' e fath riy i yan, ma nge yog e prist ni fa'anem e ke ta'ay; ya ke m'ar. ²³ Machane fa'anra kaygurgon fagi malad ni der ga' i yan, ma aram e kemus ni fathan e lot, ma fare prist e nge yog ni fa'anem e daki ta'ay.

²⁴ Ma rogon be' ni yik, e fa'anra fa gin'en ke gak' e ke wech ra'en fa ke dake row, ²⁵ ma fare prist e nge guy facha'. Ma fa'anra ke thil ra'en e piy u mit fa gin'en ke wech ma ke chur nga'ar, ma aram e ba m'ar ko dowef ni ubchiya' ni sum ko fare myik' ni tay, ma fare prist e nge yog ni fa'anem e daki ta'ay. ²⁶ Ma fa'anra piy u lanmit e de thil nge wech ma de chur lanmit nga'ar, ma ke samathmath ra'en, ma fare prist e nge ki'eg fa'anem rok e girdi' nga orel ni medlip fen. ²⁷ Fare prist e nge guy fa'anem bayay ko rofen ni gaman e medlip fen ngay, ma fa'anra ke ga' fathan, ma aram e m'ar ko dowef ni ubchiya', ma fare prist e nge yog ni fa'anem e ke ta'ay. ²⁸ Ma fa'anra kay gi par fathan ni kargon ni der ga' i yan ma ke ol ra'en, ma aram e gathi m'ar ko dowef ni ubchiya'. Ma fare prist e nge yog ni fa'anem e daki ta'ay, ya kemus ni fathan e nifiy.

²⁹ Nap'an e ra yib ba malad nga lolgen fa wachar'en be' ni pumo'on fa be' ni bpin, ³⁰ ma fare prist e nge guy fa gin'en, ma fa'anra ya'an e nge chur lanmit nga'ar ma piy u lanmit e ke magchol nike achichig gaf, ma aram e m'ar ko dowef ni ubchiya', ma nge yog fare prist ni facha' e ke ta'ay. ³¹ Ma fa'anra guy fare prist facha', ma fare malad e ya'an e dabi chur lanmit nga'ar, ma dariy bagaf e piy u lanmit ni kesul nga rogon, ma nge ki'eg fa'anem rok e girdi' nga orel ni ku medlip e rran. ³² Ma fare prist e nge guy bayay fagi malad ko bin medlip e rran, ma fa'anra dawor i garar ma dowri magchol e piy u lanmit ma de ya'an e nge chur lanmit nga'ar, ³³ ma facha' e nge puy e piy u lolgen ma dabi puy u mirichlen fare malad. Ma fare prist

e nge ki'eg facha' nga orel ko girdi ni medlip fen. ³⁴ Ma rofen nra gaman e medlip fen ngay miki guy fare prist fagi malad, ma fa'anra dawori ga' ara chur lanmit nga'ar, ma fare prist nge yog ni facha' e daki ta'ay; me luknag facha' e mad rok, ma aram e daki ta'ay. ³⁵ Ma fa'anra ga' fare malad i yan u tomuren ni kanog ni daki ta'ay, ³⁶ ma fare prist e nge guy facha' bayay. Ma fa'anra ke ga' fare malad, ma dakriy rogon ni ngki guy ko ke magchol e piy u lanmit fa dangay; ya fa'anem e ke gagyel nib ta'ay. ³⁷ Ma fa'anra be leamnag fare prist ni fare malad e da kir ga' i yan ma ke sum e piy nga lanmit, ma fare malad e ke fos, ma aram e fare prist e nge yog ni fa'anem e daki ta'ay.

³⁸ Nap'an nra aw yungi ban'en nib wech nga downgin be' ni pumo'on fa be' ni bpin, ³⁹ ma fare prist e nge guy facha', ma fa'anra fa pin'en u dow e ba yam' ra'en e wech riy; ma kemus ni bogi n'en nike for u dow; ma facha' e dawori ta'ay.

⁴⁰ Fa'anra be' ni pumo'on nike mulmul e piy u lolgen ke modro', ma dabi ta'ay. ⁴¹ Ma fa'anra be' ni pumo'on nike mul e piy u peri' ke modro', ma dawori ta'ay. ⁴² Machane fa'anra keyibi gagyel ba malad nib dake row i wech u daken e madro' rok, ma aram e m'ar ko dowef ni ubchiya'. ⁴³ Fare prist e nge guy facha', ma fa'anra aramrogon ni fare gi malad e ba dake row i wech, ⁴⁴ ma fare prist e nge yog ni facha' e ke ta'ay, ni bochan fare m'ar ko dowef ni ubchiya' ni bay u daken lolgen.

⁴⁵ Be' ni bay e m'ar ko dowef ni ubchiya' rok e thangari chuw nga mad nib mogmogchod, me pag ni dabki roway piyan lolgen, me upnguy e ley ni

but' i owchen, me tolulnag e "ta'ay, ta'ay!" ⁴⁶ Me par nib ta'ay u n'umngin nap'an ni bay fare m'ar rok, ma thingri par u wuru' e gin ma par e girdi' riy, nib orel rok e girdi'.

Motochiyel nib l'ag rogon ko pthethaw

⁴⁷ Nap'an ra tugil e pthethaw ko mad, ni demtrug ko mad ni bunuen e gamanman ara mad ni wech, ⁴⁸ ara yug demturug bang e mad ni wech ara yug bang e mad ni bunu'en e saf ara keru' e gamanman ara ban'en nni ngongliy u keru' e gamanman, ⁴⁹ fa'anra fare pthethaw e ba dake yarra' ra'en ara ba dake row, ma ba pthethaw nra garar ma thingar ni dag ngak fare prist. ⁵⁰ Fare prist e nge guy fare n'en me fael nga oren ni medlip fen. ⁵¹ Ra guy bayay ko rofen ni medlip, ma fa'anra ke garar fare pthethaw, ma fare n'en e ke ta'ay. ⁵² Ma fare prist e thangri urfiy fare n'en, ni bochan e ke garar e pthethaw riy ni dabisiy ni thingar ni kirebnag ko nifiy.

⁵³ Machane, nap'an e fa'anra guy fare prist fare n'en, me pir'eg fare prist ni fare pthethaw e de garar ko fare n'en, ⁵⁴ ma thangri yog ni ngan luknag min fael ngabang ni ku medlip e rran. ⁵⁵ Ma aram e thingar ki guy, ma fa'anra fare pthethaw e de thil ra'en, ni yug aram rogon ni de garar, ma ngki par nib ta'ay; thingar mu ufiy fare n'en, ni demturug ko bay fare pthethaw u m'on ko fare n'en fa tomur riy. ⁵⁶ Machane, nap'an ni fa'anra guy fare prist bayay, ma fare pthethaw e ke achigchig ra'en, ma thangri luf nge chuweg ko fare mad ara fare keru' e gamanman. ⁵⁷ Rachey niki yib i gagyel fare pthethaw, me ke garar bayay,

ma fa en ni fen e thangri urfiy fare n'en. ⁵⁸ Ma fa'anra luknag fare n'en me chuw e pthethaw riy, miki luknag bayay, ma aram e daki ta'ay.

⁵⁹ Are, irera' e motochiyel ni murung'agen e pthethaw ko mad, demturug ko bunu'en e gamanman, ara mad ni wech fa yuyang i mad nni ngongliy u bunu'en e gamanman ara yug ban'en ni ngongliy ko keru' e gamanman; irera' rogon i duwgiliy e tin de ta'ay rok e tin nib ta'ay.

14

Rogon i bangbengnag be' ni nge be'ech u ba m'ar ko dowef

¹ I SOMOL e pi' ngak Moses ² e pi gafal ni ba'aray ni marung'agen i bangbengnag be' ni ngan be'echnag nike gol u ba m'ar ko dowef nib ubchiya'. Rofen ni nganog nike be'ech, ma thingar ni fek i yan ni nge guy fare prist, ³ ma fare prist e nge fek facha' nga wuru' e gin yibe par riy nge guy. Ma fa'anra ke fos fare m'ar, ⁴ ma nge yog fare prist ni ngan fek l'agruw i arche' i yib ni kan be'echnag, nib cheag bang i ren ngay ni cedar, nge ba gaf nib row, nge bochi pa' i gek'iy ni hyssop. ⁵ Ma nge yog fare prist ni ngan li' reb fa gali arche' nge yim' u lan barba' i dabiyy nni ngongliy ko but' ni bay e ran riy nib kak'ling. ⁶ Me fek e bin kabfos ko fa gali arche'; nge fare gi ren ko gek'iy ni cedar, nge fa yil' i gaf nib row, nge fachi pa' i gek'iy ni hyssop nge lithag nga fithik' i racha'en fa binem e arche' ni kan li' ke yim' u fithik' e ran. ⁷ Me atngiy e racha' riy ni medlip yay nga daken facha' ni

ngan be'ech nag ko m'ar ni dowef, ma aram e fare prist e nge yog nike be'ech facha'. Me pag fabinem e arche' ni kabfos nge changeg nge yan ngalan e tafelfel'. ⁸ Ma facha' ni yibe be'ech nag e nge luknag e mad rok, me puy piyan lolgen ni urngin, me maluk; ma aram e ke be'ech. Ma aram e rayag ni nge sul nga langgin e gin yibe par riy, machane thingari par u wuru' e *tent* rok ni medlip e rran. ⁹ Ma rofen nra gaman e medlip fen ngay e ngki puy piyan lolgen nge m'ay, nge roben, nge wuthungin, nge urngin e piy u downgin; me luknag e mad rok miki maluk, ma aram e ke be'ech.

¹⁰ Ma rofen ni meruk fen ngay e nge fek dalip i fak e saf ni l'agruw e pumo'on ma ta'reb e bpin ni ta'reb e duw rorad, ma dariy bochiyang u dowrad nib kireb, nge lal e pawn e *flour* ni kan athkuy e gapgep ni *olive* ngay, nge nap'an balay e *pint* e gapgep ni *olive*. ¹¹ Me fek fare prist facha' nge pi maligach nem nga langan e mab ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL. ¹² Me fek fare prist reb ko fapi fak e saf nge uneg baley e *pint* ko fare gapgep ni *olive* ngay nge pi' nib maligach ni mthang malfith. Thingari pi' e pin'ey ngak SOMOL nib tow'ath nib mal'eag. ¹³ Thingari li' fare fak e saf u lan fare gin'en nib thothup ni yima li' nge yim' e gamanman riy ni maligach ni fan ko denen nge maligach ni mo'oruf. Thangri rin' ni aray rogon ni bochan e fare maligach ni mthang malfith, ni bod fare maligach ni fan ko denen, e go' bmilfan ngak fare prist, ma rib tabgul. ¹⁴ Me fek fare prist boch u racha'en fare fak e saf, nge thiy nga ba' ni mat'aw i yuwantel, nge ba' ni mat'aw i bugul

ni ga' u pa', nge ba' ni mat'aw i bugul ni ga' u ay facha' ni ngan duwgiliy nike be'ech. ¹⁵ Me fek fare prist boch ko fare gapgep ni *olive* nge pu'og nga ba' ni gilay' i lan pa', ¹⁶ me yip buguli pa' ko ba' ni mat'aw nga fithik' me atngiy ni medlip yay u rom u p'eowchen SOMOL. ¹⁷ Me fek boch ko fapi gapgep ni bay u lan pa' nge boch u rachaen fare fak e saf nge achey nga ba' ni mat'aw i yuwantel, nge nga ba' ni mat'aw i bugul ni ga' i pa', nge nga ba' ni mat'aw' i bugul ni ga' u ay facha' ni ir e ngan duwgiliy nike be'ech. ¹⁸ Me thiy e tin kabay ko fapi gapgep ni bay u lan pa' nga daken lolgen facha'. Irera' rogon ni nge bangbengnag be' ni nge be'ech.

¹⁹ Ma aram e fare prist e thingari pi' e maligach ni fan ko denen me bangbengnag be' ni nge be'ech. Ma tomuren e nge li' nge yim' fare gamanman ni maligach ni mo'oruf ²⁰ nge pi' u daken e altar nib mu'un fare maligach ni *grain* ngay. Irera' rogon nra bangbengnag fare prist be', ma aram e ke be'ech.

²¹ Fa'anra ba gafgow facha' ndabiyag puluwon e pin'em rok, ma nge fek i yib ta'reb e fak e saf ni pumo'on ni maligach nib mthang malfith nge pi' ngak SOMOL nib tow'ath nib me'leag. Me fek e *flour* i yib ni kemus nri l'agruw e pawn ni kan athkuy e gapgep ngay ni fan ko maligach ni *grain* nge baley e *pint* e gapgep ni *olive*. ²² Nge l'agruw i arche' ni *dove* ara l'agruw e blogol, reb e ba maligach ni fan ko denen, ma reb e ba maligach ni mo'oruf. ²³ Rofen nra gaman e meruk e rran ngay ni kan be'ech nag facha' e aram e ra fek fa pin'em i yib ngak fare prist nga langan e mab ko fare

Tent. ²⁴ Me fek fare prist fare fak e saf ni pumo'on nge fare gapgep ni *olive* nge pi' ngak SOMOL nib tow'ath nib me'leag. ²⁵ Me li' fare fak e saf ni pumo'on me fek boch e racha' riy nge thiy nga ba' ni mat'aw i yuwantel, nge ba' ni mat'aw i bugul ni ga' u pa', nge ba' ni mat'aw i bugul ni ga' u ay facha'. ²⁶ Me pu'og fare prist boch ko fare gapgep ngalan e ba' ni gilay' i pa', ²⁷ me lithag bbugul u ba' ni mat'aw i pa' nga fithik' nge atngiy ni medlip yay u rom u p'eowchen SOMOL. ²⁸ Ma ku arrogon fare gapgep ni ku ra achey boch ko fa yungi n'en u dow facha' nike thiy e racha' ngay: u ba' ni mat'aw i yuwantel, nge ba' ni mat'aw i bugul ni ga' u pa', nge ba' ni mat'aw i bugul ni ga' u ay. ²⁹ Ma tin ke magey ko fapi gapgep u lan pa' fare prist e nge tay nga daken lolgen facha', ya irera' rogon nike bangbengnag ni nge be'ech. ³⁰ Me pi' reb fa gali arche' ni *dove* ara blogol ³¹ ni maligach ni fan ko denen ma bin nra magey e nge pi' ni maligach ni mo'oruf ni nge dachug ko fare maligach ni *grain*. Ya irera' rogon ni nge bangbengnag fare prist facha' ni nge be'ech. ³² Irera' e gafal ni fan ngak be' nib e m'ar ko dowef nib ubchiya', ma dabiya puluwon ba maligach ni gamanman rok ko ngiyal' ni ngan be'echnag.

Pthethaw u lane naun

³³ I SOMOL e pi' ngak Moses nge Aron ³⁴⁻³⁵ e pi gafal ni ba'aray ni murung'agen e pi naun nra yib e pthethaw ngay. (Pi gafal ney e nge maruwel piyu Israel ngay nnap'an ni yad ra thap ngalan fare nam nu Kanaan, ni bay i pi' SOMOL ngorad ni ngar tafned.) Fa'anra pir'eg bigmed ni SOMOL e

ke l'oeg e pthethaw ko naun rok, ma thingari yan i yog murung'agen ngak e prist. ³⁶ Ma fare prist e thingari yog ni ngan fek urngin e chugum u lan fare naun nga wean u m'on ni nge yan nga langgin e naun ni nge guy fare pthethaw; ya ra dangay ma gubin ban'en u lan fare naun ma nge yog fare prist nike ta'ay. Aram mfini yan nga naun ³⁷ nge fal'eg i yaliy fare pthethaw. Ma fa'anra ba galunglung ara ba row ra'en fare pthethaw nike yib i m'ug nga wuru' e rungrung, ³⁸ ma nge chuw fare prist u langgin fare naun me loknag mban nge tay ni medlip e rran. ³⁹ Me gaman e medlip fen me sul fare prist ngki fal'eg i guy lan fare naun bayay. Ma fa'anra ke garar i yan fare pthethaw, ⁴⁰ ma nge yog ngan chuweg e pi malang ni bay fare pthethaw u daken, nga nin' nga wuru' e binaw ngabang nib ta'ay. ⁴¹ Ma fare prist e nge yog ni ngan ker e thal ni langgin e rungrung u ba'an naun nga nin' nga bang nib ta'ay u wuru' fare binaw. ⁴² Ngemu' min fek boch e malang ngan tay nga lon fatinef e malang ni kan chuweg, mu ku nin' luwan e yungin ni kan ker u dow e rungrung u ba'an naun.

⁴³ Ma fa'an ku ra sum bayay fare pthethaw u lan fare naun nga tomuren ni kan chuweg fapi malang ma kan ker e thal ni langgin e rungrung u ba'an naun, ⁴⁴ ma nge yan fare prist i guy fare naun. Ya fa'anra ke garar i yan fare pthethaw u lan fare naun ma aram e ke ta'ay fare naun. ⁴⁵ Ma aram e ngan buthug fare naun nga but', ngan fek e malang riy, nge gek'iy, nge urngin e yungi rungrung riy i yan nga bang nib ta'ay u wuru' fare binaw. ⁴⁶ Yug ra yan be' ngalan fare naun

ko ngiyal' ni kan man'nag mra par nib ta'ay nge mada' ko blayal. ⁴⁷ Ma demturug be' nra mol nga but', ara abich u lan fare naun ma thangri luknag e mad rok.

⁴⁸ Fa'anra yib fare prist ni nge guy fare naun bayay ma daki sum fare pthethaw bayay nga to-muren ni kan thilyeg e rungrung riy, ma aram e nge yog ni daki ta'ay fare naun, ya ke chuw fare pthethaw ni ga'ngin. ⁴⁹ Me fek fare prist l'agruw i arche', nge bang i ren ni *cedar*, nge ba gaf nib row, nge boch pa' i gek'iy ni *hyssop*, ni nge be'ech nag fare naun bayay. ⁵⁰ Me li' reb fa gali arche' nge yim' u lan barba' i dabiyy nni ngongliy ko but' ni bay e ran riy nib kak'ling. ⁵¹ Me fek fare gi ren ni *cedar*, nge fachi pa' i gek'iy ni *hyssop*, nge fa yil' i gaf nib row, nge fabinem e arche' ni kabfos nge chulthag ni gubin nga fithik' i racha'en fabinem e arche' nike li' ke yim' u fithik' fare ran. Me atngiy fare prist e racha' riy ni medlip yay nga downgin fare naun. ⁵² Aray rogon ni nge be'ech nag fare naun nga racha'en fare arche', nge fapi ran, nge fabinem e arche' ni kabfos, nge fare gi ren ni *cedar*, nge fachi pa' i gek'iy ni *hyssop*, nge fa yil' i gaf nib row. ⁵³ Ngemu' me pag fare arche' ni kabfos nge changeg nga wuru' e binaw nga daken e tafelfel'. Aray rogon ni nge bangbengnag fare naun, ma aram e ke be'ech.

⁵⁴ Irera' e pi gafal ni gafalngin e m'ar ko dowef ni ubchiya; ⁵⁵⁻⁵⁶ ⁵⁵⁻⁵⁶ malad, nge lot, ara bm'ar nike for u downgin be'; nge gafalngin e pthethaw nike yib ko mad ara naun. ⁵⁷ Pi gafal ney e ma duwgiliy e ngiyal' nib alit ban'en nge ngiyal' nike be'ech.

15

Logwen dowey nib ta'ay

¹ I SOMOL e pi' e pi gafal ni ba'aray ngak Moses nge Aron ² ni fan ngak e girdi' nu Israel. Nap'an nra i lul' logwen dow be' ni pumo'on nib m'ar, ma fapi logwen dow e ba ta'ay, ³ ndemturug ko ka be yib logwen dow fa ke tal. ⁴ Re gi chob nra par facha' nga daken ara thig nga daken ma ke ta'ay. ⁵ Ma en nra math ko chob rok ⁶ ara par nga daken ban'en niki i par fare mo'on nga daken, ma thingari maluknag e mad rok miki maluk, me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ⁷ Ma en nra math ngak fare mo'on ni be lul' logwen dow e thangri maluknag e mad rok miki maluk, me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ⁸ Fa'anra thuw fare mo'on ni be lul' logwen dow nga daken be' nde ta'ay, ma thangri maluknag facha' e mad rok miki maluk, me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ⁹ Demturug e re gi *saddle* ara ban'en niki par fare mo'on ni be lul' logwen dow nga daken mra ta'ay. ¹⁰ Ma ra math be' nga ban'en niki i par fare mo'on nga daken ma ke ta'ay facha' nge mada' ko blayal'. Mra fek be' ban'en niki i par fare mo'on nga daken, ma thangri maluknag e mad rok miki maluk, me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ¹¹ Fa'anra fare mo'on ni be lul' logwen dow e de maluknag pa' nsom'on me math ngak be', ma facha' niki math ngak e thangri maluknag e mad rok miki maluk, me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ¹² Ma demturug e re th'ib nni ngongliy ko but' nra math fare mo'on ngay ni be lul' logwen dow ma thingar ni bilig fare th'ib, ma demturug e re dabi

nni ngongliy ko ren nra math ngay ma thingar ni maluknag.

¹³ Ma nap'an nra gol fare mo'on ko fare m'ar ni i lul' logwen dow riy, ma thangri son ni medlip e rran ngemu' me maluknag e mad rok miki maluk ko ran nib machalbog, ma aram e ke be'ech. ¹⁴ Ma re rran nra gaman e meruk fen ngay e nge fek l'agruw e arche' ni *dove* ara l'agruw e blogol nga langan fare *Tent* u p'eowchen SOMOL ni nge pi' ngak fare prist. ¹⁵ Me pi' fare prist reb fa gali arche' nib maligach ni fan ko denen, ma reb e nge pi' nib maligach ni mo'oruf. Aray rogon ni nge bangbengnag fare prist rogon fa'anem ni nge be'ech.

¹⁶ Nap'an e ra yib logwen dow be' nib mo'on ni aram e ke garda', ma thangri maluknag dow ni ga'ngin, me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ¹⁷ Demturug e mit i n'en nni ngongliy ko mad fa keru' e gamanman nra aw logowen dow be' nib mo'on nga daken, ma thingar ni maluknag, me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ¹⁸ Ra par be' nib pumo'on nge be' nib bpin ngar mu' gow ma yow l'agruw ni yow ra maluk, miyow par ni yow ba ta'ay nge mada' ko blayal'. ¹⁹ Nap'an nra luw be' ni bpin u reb e pul, ma ra par nib ta'ay ni medlip e rran. Ma en nra math ngak e ku ra ta'ay nge mada' ko blayal'. ²⁰ Demturug e ren'en nra par fare bpin nga daken, ara mol nga daken u nap'an nib pal mra ta'ay. ²¹⁻²³ Demturug be' nra math ko chob rok ara ban'en niki i par fare bpin u daken ma thangri maluknag e mad rok miki maluk, me par nib ta'ay nge blayal'. ²⁴ Fa'anra par be' nib mo'on nge fare bpin nib pal, ma ku ra ta'ay fare mo'on nge par nib

ta'ay ni medlip e rran, ma demturug e chob nra mol nga daken ma ku ra ta'aynag.

²⁵ Fa'anra luw be' ni bpin ma der tal racha'en nge pag nap'an mra par nib ta'ay u n'umngin nap'an ni ka be yan racha'en, ni bod be' ni bpin ni ku be par nib pael. ²⁶ Demturug e chob nra mol fare pin nga daken fa ban'en nra par nga daken ma ku ra ta'aynag. ²⁷ Ma en nra math nga ban'en nike ta'ay ma kura af e ta'ay riy ngak, ma thangri maluknag e mad rok miki maluk; me par nib ta'ay nge mada' ko blayal'. ²⁸ Machane nap'an nra tal racha'en fare pin, ma thangri son ni medlip e rran, ma aram e ke arow. ²⁹ Ma rofen nra gaman e meruk fen ngay e ra fek l'agruw i arche' ni *dove* ara l'agruw i blogol i yan ngak fare prist nga langan e mab ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL. ³⁰ Me pi' fare prist reb fa gali arche' nib maligach ni fan ko denen, ma reb e ba maligach ni mo'oruf, aray rogon nra bangbengnag fare prist rogon fare pin ni nge arow.

³¹ I SOMOL e yog ngak Moses ni nge yog ko girdi' nu Israel ni ngar kol ayuwgad u rogon e tin ba ta'ay ban'en, ya nge dab ra ta'ay niked fare *Tent* u p'eowchen, ni bay u lulukngun fa gin'en ni kar n'ufed e *tent* rorad riy. Ya yad ra rin', ma yad ra yim'.

³² Irera' e pi gafal ni fan ngak be' nib mo'on nib m'ar ara be yib logwen dow ni rogon e pumo'on, ³³ nge be' nib bpin nib pael, fa be' nib mo'on ni kar pirew be' ni bpin nib pael.

Yaran e Bayul

¹ SOMOL e non ngak Moses u tomuren nike yim' fa gali pagel ni fak Aron ni fa'anra pi'ew ba nifiy nde thothup nib maligach ngak SOMOL. ² I ga'ar, "Mog ngak Aron ni walagem ni fin ra taw nga nap'an me yan nga ba' nem fa gi kateng ngalan fa Gin Th'abi Thothup, ya ireram e gin ni gu ma m'ug riy ni bangi manileng u puluwon upungen fare Kahol ko M'ag ngalang. Fa'anra dabi fol riy mra yim'. ³ Ra fek ba garbaw ni pumo'on ni fan ko denen nge ba saf ni pumo'on ni fen e maligach ni mo'oruf, ma aram e fin rayag ni nge yan ngalan fa Gin Th'abi Thothup."

⁴ Ma aram me pi' SOMOL e pi gafal ney. U m'on ni nge yan Aron ngalan e Gin Th'abi Thothup, ma thangri maluk me yin' madan e prist, ni fare wuru' e mad nib wech, nge balay i zubong, me m'ag fare leed, me tay fare *turban*.

⁵ Girdi' nu Israel e ngar feked i yib ngak Aron l'agruw i kaming ni pumo'on ni fen e maligach ko denen, nge ba saf ni pumo'on ni fen e maligach ni mo'oruf. ⁶ Som'on e nge pi' Aron ba garbaw ni pumo'on nge mang maligach ni nge chuweg e denen rok nge denen ko girdi' nu tabinaw rok. ⁷ Me fek fa gali kaming nga langan e mab ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL. ⁸ U rom e nge girengiy e pow u l'agruw i malang, ni reb e bay e pow riy ni "fen SOMOL" ma reb e "fen Azazel."* ⁹ Aron e thangri li' fare kaming nike duwgil ko pow nike girengiy ni fan ngak SOMOL nge pi' ni maligach

16:2 Heb 6:19 * **16:8** AZAZEL: De gagyel fan e re bbugithin ney ni Hebrew; sana fithingan ba kan nu ted.

ko denen. ¹⁰ Fare kaming nni mel'eg ni fan ngak Azazel e thingar ni pi' ngak SOMOL ni kabfos mi ni pag nge yan nga daken e ted ngak Azazel nike fek e denen ko girdi' nga palog.

¹¹ Nap'an nra li' Aron fare garbaw ni pumo'on ni maligach ko denen rok nge girdi' ko tabinaw rok, ¹² ma nge fek baraba' i fen e nifiy nib sug ko kol ni be yik' nni fek u altar nge l'agruw gogow i *incense* nge fek i yan ngalan fa Gin Th'abi Thothup. ¹³ Mu rom u p'eowchen SOMOL e nge tay fapi *incense* riy nga daken fapi kol ni be yik' nge yan e ath riy i ing upungen fare Kahol ko M'ag, ya ri guy Aron nge yim'. ¹⁴ Me fek boch racha'en fare garbaw nge lthag bugul i pa' nga fithik' nge atngiy nga daken upungen fare Kahol ko M'ag, me atngiy boch riy nga m'on ko Kahol ko M'ag ni medlip yay.

¹⁵ Me migid me li' fare kaming ni maligach ko denen ko girdi', me fek e racha' riy i yan ngalan fa Gin Th'abi Thothup, me wereg nga daken upungen fare Kahol ko M'ag nge nga m'on riy, ni bod ni rin' nga racha'en fare garbaw ni pumo'on. ¹⁶ Ara' rogon ni nge machalbognag e Gin Th'abi Thothup ni bochan e ke alitnag e denen roke e girdi' nu Israel. Thangri rin' e ren'ey ko fare *Tent*, ni bochan fare *Tent* e bay u lukngun e gin be par piyu Israel riy u fithik'rad ni dar machalboggad. ¹⁷ Ngiyal' ni ba'aram ni nge yan Aron nga langgin fa Gin Th'abi Thothup ni nge bangbengnag rogon e be'ech nge mada' ko ngiyal' ni nge sul nga wean, e thangri dabi par be' u lan fare *Tent*. Nap'an nra bangbengnag rogon ni nge be'ech, nge gathon e tabnaw rok, nge yu Israel ni ga'ngin, ¹⁸ ma thin-

gari yan ko fare altar ni fen e maligach ni mo'oruf nge machalbognag. Thangri fek boch racha'en fare garbaw ni pumo'on nge boch racha'en fare kaming nge thiy ko fa aningeg i gagey ko tabthung ko fare altar. ¹⁹ Ma bbuguli pa' e nge atngiy boch fare racha' ngay nga daken fare altar ni medlip yay, ara' rogon ni nge machalbognag fare altar ni fan ko denen rok e girdi' nu Israel, nge par nib thothup.

Fare kaming ni kan af e denen ko girdi' nga daken

²⁰ Nap'an nra mu' Aron i bangbengnag rogon ni nge machalbognag fa Gin Th'abi Thothup, nge fare *Tent* u p'eowchen SOMOL nge fare altar, ma nge fek fare kaming i yib ngak SOMOL ni kabfos nni mel'eg ni fan ngak Azazel.[†] ²¹ Ma nge tay pa' nruw raba' nga daken lolugen me weliy urngin e kireb, nge denen, nge togopluw ni be tay yu Israel, ni aram e ke chuweg u dakenrad ke tay nga daken lolugen e re kaming nem. Ma aram e ngan tuluf fare kaming i yan ngalan e ted ni *desert* ni be' ni kan duwgiliy e ir e nge tuluf e re kaming nem. ²² Re kaming nem e bayi fek urngin e denen rorad nge yan nga bang nder par e girdi' riy.

²³ Ma aram me yan Aron ngalan fare *Tent*, nge luf madan e prist ni chuw ngay u m'on ndawori yan ngalan fa Gin Th'abi Thothup, me pag u rom.

²⁴ Ma thangri yan i maluk ngabang nib tabgul me chuw ko mad rok. Me yan nga wean nge urfiy fare gamanman ni fan ko denen rok nge fa binem ni fan ko denen rok e girdi' nu Israel. ²⁵ Me

[†] **16:20** AZAZEL: ku arrogon ni bay ko 16:8.

urfiy u daken e altar e mam ko fare gamanman ni maligach ni fan ko denen. ²⁶ Fare mo'on ni tuluf fare kaming i yan nga ngalan e ted ni *desert* ngak Azazel e thingari maluknag e mad rok me maluk u m'on ni nge sul ko gin be par piyu Israel riy. ²⁷ Fare garbaw nge fare kaming nni pi' ni fan ko denen, ma racha' riy e ni fek i yan ngalan fa Gin Th'abi Thothup ni fan e nge chuweg e denen, e ngan fek nga wuru' e gin be par piyu Israel riy ngan urfiy, nib mu'un e biyach nge ufin nge gil'iggan ngay. ²⁸ En ni nge urfiy e thingari maluknag e mad rok, me maluk u m'on ndawori sul ko gin be par piyu Israel riy.

Madnom ko Yaran e Bayul

²⁹ Pi gafal ney e nge par ni ngu'un fol riy i yan ngaram. Rofen ni ragag ko pul ni medlip e urngin yu Israel nge girdi'en yug boch e nam ni be par u fithik'rad e thingar ra paged e abich ma dab ra marwelgad. ³⁰ Rofen nem e ngan bangbengnag rogon ni ngar machalboggad ko urngin e denen rorad, ya ngar pired ni kar be'echgad. ³¹ Rofen nem e nge par ni reb e rran nrrib thothup ni nge pag e girdi' e abich ma dab ra maruwelgad. Pi gafal ney e nge par riy ni aray rogon e chiney i yan ngaram. ³² Re Prist ni Th'abi Ga' ni kan gapgepnag, ni aram e ke tabgul ni ir e nge yan nga luwan e chitamngin, e ir e nge bangbengnag rogon e machalbog. Thangri chu w nga madan e prist ³³ me bangbengnag rogon ni nge machalbog fa Gin Th'abi Thothup, nge fare *Tent* u p'eowchen SOMOL, nge fare altar, nge pi prist, nge girdi' nu

Israel ni urngin. ³⁴ Pi gafal ney e nge par ni ngu'un fol riy e chiney i yan ngaram. Ren'ey e ra reb e duw ma ta'ab yay ni ngan rin', nge machalbognag e girdi' nu Israel ko urngin e denen rorad.

Me rin' Moses ni bod nike yog SOMOL.

17

Feni thothup e racha'

¹ I motochiyel SOMOL ngak Moses ² ni nge pi' e pi gafal ni ba'aray ngak Aron nge pifak ni pumo'on nge ngak urngin e girdi' nu Israel. ³⁻⁴ Be' nu Israel nra li' ba garbaw nge yim' ara ba saf, fa ba kaming nge pi' ni maligach ngak SOMOL u yug bang ni gathi langan e mab ko fare *Tent* u p'eowchen SOMOL, e aram e ke th'ab e motochiyel. Ke pu'og e racha', ma aram e dabki mang reb e girdi' rok Got. ⁵ Fan e biney e motochiyel e fapi girdi' nu Israel e thingar rfeked i yib ngak SOMOL fapi gamanman ni ur li'ed u lan e tafelfel'. Thingar ra feked i yib ngak e prist nga langan e mab ko fare *Tent* ngar li'ed fapi gamanman ni bod e maligach nma gapasnag thilin Got nge girdi'. ⁶ Ma fare prist e nge pag e racha' nga l'agruw raba' fare altar u langan e mab ko fare *Tent* me urfiy e mam ni nge wereg bon gol'ochngin ni rib fel' u wan' SOMOL. ⁷ Fapi girdi' nu Israel e thingar yul'yul'gad ngak SOMOL ya nga dab kur li'ed e gamanman u lan e yung i tafelfel' ni nge mang maligach ko fare kaming ni mo'oniyan'. Girdi' nu Israel e thingar ra folgad pi gafal ney e chiney i yan ngaram.

⁸ Demturug be' nu Israel ara yug be' u reb e nam ni be par u fithik' piyu Israel nra pi' ba maligach

ni mo'oruf ara yug reb e maligach, ⁹ ni aram e ke ognag ngak SOMOL u bang ni gathi langan e mab ko fare *Tent* e yira n'ag ndabki mang reb e girdi' rok Got.

¹⁰ Fa'anra kay be' nu Israel ara be' u bang nma par u fithik' yu Israel e ufin ni kabay e racha' u fithik', mra togopluw SOMOL ngak ma dabki tay fa'anem ni reb e girdi' rok. ¹¹ Yafos ko gubin ban'en nib fos e bay u fithik' e racha' riy, ma arfan ni SOMOL e keyog ni urngin e racha' ma ngan pu'og nga daken fare altar ni nge chuweg e denen ko girdi'. Racha', ni ir e yafos, e ma chuweg e denen. ¹² Aram fan nike yog SOMOL ngak e girdi' nu Israel nge girdi' nu bang ni yad be par u fithik'rad ndab ra ked e ufin ni kabay e racha' u fithik'. ¹³ Fa'anra kol be' nu Israel ara be' nu bang nma par u fithik' yu Israel ba gamanman fa ba arche' nib be'ech, ma thangri pu'og racha'en nga but' me tharay ko but'.

¹⁴ Yafos ko gubin ban'en nib fos e bay u fithik' e racha', aram fan ni yog SOMOL ngak e girdi' nu Israel ni dab ra ked demturug e mit i ufin ni kabay e racha' u fithik', ma cha' nra rin' e dab kun tay ni reb e girdi' rok Got. ¹⁵ Ma demturug be', nu Israel fa be' nu bang nma par u fithik'rad, ni kay ufin ba gamanman ni yim' ni rogon e yam' fa li' ba gamanman ni malboch, ma thingari luknag e mad rok, me maluk, me son nge mada ko blayal' ma aram fini be'ech. ¹⁶ Machane fa'anra dabi rin', ma ra gafgow u wanegan nra yib ngak.

Par ko pumo'on nge bpin nde Fel'

¹ I SOMOL e yog ngak Moses ² ni nge yog ngak e girdi' nu Israel ni nge ga'ar, "Gag SOMOL ni Got romed. ³ Thingar dab mu'uned ko tin ma rin' e girdi' nu Egypt ko gin ni um pired riy kafram, ara tin nma rin' e girdi' nu Kanaan ni fare nam ni gu be fekmed i yan ngay. ⁴ Mu folgad ko pi motochiyel rog mi gimed rin' e tin kugog ni ngam rin'ed. I gag e SOMOL ni Got romed. ⁵ Mu folwokgad ko tin kug duwgiliy ni ngu'um rin'ed nge pi motochiyel ni kug pi' ngomed; gimed ra rin' ni aray rogon migmed par ni dabi buch banen romed. I Gag SOMOL."

⁶ Miki pi' SOMOL e tin ba'aray e gafal: Dab mu pirew be' ni gimew tabnaw. ⁷ Dab mu pirew e chitnam ngam dariy fannag e chitmam. Thingar dab mu dariy fannag e chitmam. ⁸ Dab mu pirew bagyad pi le'engin e chitmam ngam dariy fannag e chitmam. ⁹ Dab mu pirew walagem ni bpin, ara be' ni bpin nta'reb e chitmangmew fa chitningmew, ndemturug ko nchugliymew u ta'bang fa danga'. ¹⁰ Dab mu pirew be' ni bpin ni fak be' ni fakam; ya ra m'ayfam riy. ¹¹ Dab mu pirew be' ni bpin ni kemus ni chitmangmew fa chitininginmew e ba ta'reb; ya ir be' ni bpin ni walagem. ¹²⁻¹³ Dab mu pirew be' ni bpin ni walagen e chitnam are chitmam; ya fare bpin e girdi' rok e chitnam ara chitmam nrrib chugur. ¹⁴ Dab mu pirew be' ni bpin ni le'engin be' nib mo'on ni walagen e chitmam ara chitnam; ya kemang

18:8 Lev 20:11; Deu 22:30; 27:20

18:9 Lev 20:17; Deu 27:22

18:12-13 Lev 20:19, 20

girdi'em. ¹⁵ Dab mu pirew be' ni bpin ni figirngin fakam ¹⁶ ara be' ni bpin ni le'engin walagem. ¹⁷ Dab mu pirew be' ni bpin ni ku'um pirew e chitningin fa titaw rok; ya richey ma girdi'em, ma aram e kam pirew be' ni gimew tabnaw. ¹⁸ Dab mu fek be' ni bpin ni walagen le'engim ni ngkum le'engiy, n'umngin nap'an ni kabfos le'engim.

¹⁹ Dab mu pirew be' ni bpin ko ngiyal' nib pal, yab ta'ay. ²⁰ Dab mu pirew le'engin yug reb e pumo'on; ya ga ra ta'ay. ²¹ Dab mu pi' fakam ni fan ko tayfan ni yima tay ngak fare got ni Molek, ya ra dariy fannag fithingan Got ni ir e SOMOL. ²² Dariy be' nib pumo'on ni ngar pirew reb e pumo'on; rib fananikay Got e binem. ²³ Dariy be' nib mo'on ara be' ni bpin ni ngar pirew ba gamanman; ya gathi aram yalen e girdi', mra ta'ay riy.

²⁴ Dab mu rin'ed reb e pi ngongol ney ngam ta'ay niged gimed, ya er e pin'en ni i rin' e pi'in dar nanged Got ngar ta'aygad, ni pi'in ur pired u daken fare binaw ni yad ba som'on romed ni yad e tuluftrad SOMOL nga wuru' fare binaw, ya nge yag nim marod nga langgin. ²⁵ Pi ngongol rorad nem e ta'aynag fare nam, ma aram me gechignag SOMOL fare nam, me gagiyegnag nge par fare nam ni be tharbog e girdi' ni be par riy. ²⁶⁻²⁷ Ra ngongliyed urngin e pin'ey nib sonogor ngar ta'ay niged fare nam, machane gimed e thingar dab mu rin'ed e pin'em. Gimed gubin ndemturug ko gimed piyu Israel ara girdi' nu bang ni yad be par u fithik'med nthingar mu folgad ko fapi

18:15 Lev 20:21 **18:16** Lev 20:21 **18:17** Lev 20:14 **18:21**
Lev 20:1-5 **18:22** Lev 20:13 **18:23** Exo 22:19; Lev 20:15, 16;
Deu 27:21

motochiel rok SOMOL nge tin keyog ni ngan rin',
²⁸ ma aram e dabi therbogmed fare nam, ni bod nike thirife pi'in ur pired riy ni yad mm'on romed.
²⁹ Gimed manang ni en nra rin' reb e pi ngongol ney nib sonogor e yira n'ag ndabki mang reb e girdi' rok Got.

³⁰ Me ga'ar SOMOL, "Ere mu folgad ko tin kugog ni ngam rin'ed ma dab mu'uned ko ngongol rok e girdi' ni ur pired ko re nam ney ni yad mm'on romed, ma dab mu ta'ay nixed gimed ni fan e kam rin'ed reb e pin'ey. I Gag SOMOL ni Got romed."

19

Pi motochiel ni ngu'un fol riy min par ni yi ba thothup ma yi ba mat'aw

¹ SOMOL e yog ngak Moses ² ni nge ga'ar ngak e girdi' nu Israel, "Ngam pired ni gimed ba thothup, ya Gag SOMOL ni Got romed e gu ba thothup.
³ Ra bigimed ma thangri tay fan e chitningin nge chitmangin, ma ngam ayuweged e madnom ko *Sabbath*, ni bod rogon ni kugog; ya Gag e SOMOL ni Got romed.

⁴ "Dab mu pi'ed keru'med ngog ngam tedfan e pi liyos, ma dab mu ngongliyed e pi got ko wasey ngam ted farad. I Gag SOMOL ni Got romed.

⁵ "Fa'an gimed ra li' ba gamanman ni maligach nma gapaseg thilin Got nge girdi', ma ngam rin'ed gafalngin ni kug pi' ngomed, mra fel' u wun'ug e maligach ni ngam pi'ed. ⁶ Ufin riy e thingar ni kay e rofen nli' fare gamanman ara bin migid ngay e rran. Ma ufin riy ni magey nge mada' ko bin dalip

19:2 Lev 11:44, 45; 1 Pe 1:16
 20:8; Deu 5:12

19:3 Exo 20:12; Deu 5:16; Exo

e rran e thingar ni urfiy, ⁷ ya daki be'ech nrogon ko motochiyel, ma fa'anra kay be' ma dabi fel' u wun'ug fare maligach. ⁸ En nra kay e ke ngongliy e kireb ya ke darifannag e n'en ni ka ni pi' ngog, ma dab kun tay fa'anem ni ir reb e girdi' rog.

⁹ "Fa'an gimed ra kunuy wom'ngin e woldug romed ko yungi flang, ma dab mu th'abed e *grain* riy nge mada' nga marichlen e yungi flang, ma dab mu sulod ngam th'abed tamal'gun e *grain* nike magey. ¹⁰ Ma dab kum sulod nga fithik' e woldug romed ni *grape* ngam kunuyed wom'ngin nda ni guy ngan t'ar ara mfeked e tin ni mul nga but'; ya ngam paged nge kay e girdi' ni gafgow nge girdi' u bang ni be par u fithik'med, ya Gag e SOMOL ni Got romed.

¹¹ "Dab mu moro'ro'gad ara mu ban niged be', ara mu lifithed l'ugunmed. ¹² Dab mmicheged ban'en nga fithingag ni fa'anra damur leam niged ni nge par ni bod ni kamogned: ya aram e gimed be darifannag fithingag. I Gag e SOMOL ni Got romed.

¹³ "Dab mu gafgow niged be' ara mangita' ngomed ngu'um feked ban'en rok be'. Dab mu taleg puluwon be' ko maruwel, ni mus nga ta'reb e nep'. ¹⁴ Dab mu darifan niged be' nib biling ma dab mu ted ban'en nga m'on rok be' nib malmit ni fan e nge tun ay ngay; thingar mpired ni bay madgug u wun'med. I Gag SOMOL ni Got romed.

¹⁵ "Ra mpithiged e oloboch rok e girdi' ma dab mu sasalapgad; dab mu folgad ngak be' ni

bochan e ba gafgow ara mu rusgad ngak e girdi' ni pire' ban'en rorad. ¹⁶ Dab mu tunguyed e thin ni murung'agen be' ngu'um weliyed, ma fa'anra yibe pithig e oloboch rok be' nra yan e pogofan rok ngay ma ngam nonod ni fa'anra tin ngam micheged e rayag ni nge ayuweg fa'anem. I Gag e SOMOL.

¹⁷ "Dabi par be' ni be fanenikay be', ya nge yan nge non ngak, nge dabi denen ni bochan fa'anem.

¹⁸ Dabi guy be' rogon ni nge fulweg taban e kireb ngak be', ara i par ni be fanenikay fa'anem, ya nge par nib t'uf yugu boch e girdi' rok ni bod ir nib t'uf rok. I Gag e SOMOL.

¹⁹ "Um folgad ko tin kugog ni ngu'um rin'ed. Dab mu ted mmit e gamanman romed nga yugub mit ni ngar diyengow. Dab mu yunged l'agruw mit e awoch nga daken ta'reb e milay'. Dab mu yin'ed e mad nni ngongliy u l'agruw mit i ban'en.

²⁰ "Fa'anra par reb e pumo'on nge be' ni bpin ni ba sib, ni kab milfan ngak yug reb e pumo'on, ya dawor ni pi' puluwon ara ke puf mat'won, ma yira gechig nagrow, machane dab ni thang e pogofan rorow, ni bochan e dawor i puf mat'won fare pin.

²¹ Fare mo'on e nge fek ba saf ni pumo'on i yib nga langan e mab ko fare *Tent* u p'ewowcheg nib maligach ni bayul rok fare mo'on, ²² ma fare saf e nge fenay fare prist nga bangbengen e machalbog ni nge chuweg e denen ko fare mo'on, ma aram e ra n'ag Got fan rok.

²³ "Fa'an gimed ra yan ngalan e nam nu Kanaan ngam yunged urngin mit e gek'iy ni yima kay

wom'ngin, ma ra k'uf ma ngam ted ni dalip e duw ni de be'ech wom'ngin nrogon ko motochiel. Thingar dab mu ked wom'ngin e ngiyal'nem. ²⁴ Mu lan e bin aningeg e duw e ngam pi'ed ngog urngin wom'ngin e gek'iy ni yima kay, ni ngam daged ni gimed be pining e magaer ngog i Gag SOMOL. ²⁵ Ma bin lal e duw e rayag ni ngam ked wom'ngin. Fa'an gimed ra rin' ni ara' rogon, me yib wom'ngin ni pire'. I Gag e SOMOL ni Got romed.

²⁶ "Dab mu koyed e ufin ni bay e racha' u fithik'. Dariy mmit e pig nge bey ni ngam uned ngay. ²⁷ Dab mu th'abed e piy u baraba' ngu baraba' i lolugmed, ma dab mu th'abed matharn-gen sorobmed. ²⁸ Dab mu aned downmed ara mu raseyed downmed ni fan ngak be' nike yim'. I Gag e SOMOL.

²⁹ "Dab mu dariyfan niged pifakmed ni ppin ngam pagedrad ngar manged pi'in yad ma chuway' ngorad u tempel;* fa'an gimed ra rin' ma gimed ra cheal ngam folgad rok yugu boch e got me sug lan e nam ko kireb.

³⁰ Um ayuweged e madnom ko *Sabbath*, mi gimed tapan e gin yima liyor ngog riy, ya Gag e SOMOL.

³¹ "Dab marod ngak e sothiw ni ngar pininged e thagith; ya fa'an gimed ra rin' ma aram e kam

19:26 Gen 9:4; Lev 7:26, 27; 17:10-16; Deu 12:16, 23-25; 18:10

19:27 Lev 21:5; Deu 14:1 * **19:29** PI'IN YAD MA CHUWAY' NGORAD U TEMPEL: Pi ppin ney e un pir'egrad u lan e pi tempel u Kanaan, ni aram e yungi n'en ni yima tay fan e pi got ko yong'ol riy. Un leamnag nra un moleg e pi ppin ney ni yad ma chuway' ngorad me yong'ol e yungi flang me dammal e woldug. **19:29** Deu 23:17

ta'aygad nrogon ko motochiyel. I Gag fare SOMOL ni Got romed.

³² “Mu ted fan e girdi’ ni kar pilibthirgad, ni fan e ba’ madgug u wun’med, I Gag SOMOL.

³³ “Dab um gafgow niked girdi’en yugu boch e nam ni yad be par u lan e nam romed. ³⁴ Ngongol romed ngorad e nge bod rogon e ngongol romed ngak e girdi’ nu Israel, ngar t’ufgad romed ni bod fanmed t’uf romed. Dab mu paged talin ni um pired u Egypt ni gimed girdi’en yugu reb e nam. I Gag fare SOMOL ni Got romed.

³⁵ “Dab mu ban niked be’ ngam marwelgad ko fol ni kam sasaliyeb niked, ngam ban niked u n’umngin ban’en, ara tomalngin, ara urngin. ³⁶ Ngu’um marwelgad ko thabthabel ni bfel’, nge rogon i tomaleg ban’en, nge rogon i foleg ban’en. I Gag SOMOL ni Got romed, ni gag e gu fekmed nga wuru’ e nam nu Egypt. ³⁷ Ngu’um folgad u urngin e pi motochiyel rog nge pin’en ni kugog ni ngu’um rin’ed. I Gag fare SOMOL.”

20

Tin nra buch ni fa'anra dab ni fol

¹ I yog SOMOL ngak Moses ² ni nge yog ngak e girdi’ nu Israel ni nge ga’ar, “Demturug bigimed ara be’ u reb e nam ni be par u fithik’med nra pi’ reb i pifak ngak fare got ni Molek e thangri malangnag piyu Israel facha’ nge yim’. ³ Fa’anra pi’ be’ reb i fak ngak Molek, ma aram e ke alitnag e *Tent* rog nib thothup ma ke dariy fannag fithingag nib thothup, ma bay gu cheal nggu togopluw ngak ma dakuriy e n’en nra rin’ mu gu leamnag ni ir

reb e girdi' rog. ⁴ Ma fa'anra sabalbalyangnag yu Israel yad rok facha' nike pi' fak ngak Molek ndar li'ed facha' nge yim', ⁵ me gag rog e bay gu cheal nggu togopluw ngak facha' nge tabnaw rok, nge urngin e pi'in kar'uned ngak yad be tayfan Molek ni da ku rir yul'yul'gad ngog. Dakuriy bi'id ni gu ra leam nagraad ni yad e girdi' rog.

⁶ "Fa'anra yan be' ni be ning e ayuw ngak e girdi' nma non ko pi thagith, ma bay gu cheal nggu togopluw ngak ma dakriy bangyal' ni gu ra leamnag ni ir reb e girdi' rog. ⁷ Mu pi'ed gimed ngalan pa'ag mi gimed par ni gimed ba thothup ni bochan e Gag SOMOL e Got romed. ⁸ Kug mel'egmed ni ngam manged girdi'eg, ma gu be sap ngomed ni ngam ted e motochiel rog u gil'." ⁹ Me pi' SOMOL e pi gafal ni ba'aray. Fa'an ga ra yibil ni nge buch wa'athan e chitamam fa chitinam, ma yira thang e fan rom, ni gur tapgin e yam' ni ngam tay.

¹⁰ Fa'anra par be' nib mo'on nge be' ni bpin ni le'engin be' nu Israel, ma yow l'agruw ni yira thang e fan rorow. ¹¹ Ra par reb e mo'on nge reb i le'engin e chitamngin ma ke dariy fannag e chitamngin, ma aram e yira thang e fan rorow fare pin. Yow tapgin e yam' ni kartew. ¹² Fa'anra par be' nib mo'on nge be' ni bpin ni le'engin fak, ma yow l'agruw ni yira thang e pogofan rorow. Yow tapgin e yam' ni kartew. ¹³ Fa'anra par be' ni pumo'on nge ku reb e pumo'on, ma kar ngongliyew ban'en nib sonogor; yow l'agruw ni

yira thang e fan rorow. Yow tapgin e yam' ni kartew. ¹⁴ Fa'anra le'engiy be' nib mo'on be' ni bpin nge chitinngin fare pin, ma yad gubin ni yira urfiyrad ngarm'ad ni bochan e rib kireb e tin kar rin'en; mitney e ngongol e thingar dab ni pag nge buch u fithik'med. ¹⁵ Fa'anra par be' nib mo'on nge ba gamanman, ma yira thang e fan rok facha' nge fare gamanman. ¹⁶ Fa'anra guy be' ni bpin rogon ni ngar pirew ba gamanman, ma yira thang e pogofan rok nge fare gamanman. Yow tapgin e yam' ni kartew.

¹⁷ Fa'anra le'engiy be' nib mo'on be' ni bpin nri walagen fa be' ni bpin ni kemus ni chitamangirow fa chitinngirow e ba ta'reb, ma nganog row u mit e girdi' ni gubin ni kar rin'ew ban'en nib kireb mi ni tuluf row ngar chuwgow u fithik' piyu Israel. Ke par fare mo'on nge walagen ni bpin ere thingar ni gafgow nagrow ni wenegan e kireb rorow. ¹⁸ Fa'anra par be' nib mo'on nge be' ni bpin ko ngiyal' nike luw fare bpin, ma yow l'agruw ni yira tuluf row ngar chuwgow u fithik' piyu Israel, ya kar th'abew fapi gafal ni murung'agen rogon ni ngan par ni yib be'ech u mit Got. ¹⁹ Fa'anra par be' nib mo'on nge be' ni bpin ni walagen e chitamngin ara chitiningin, ma yow ra gafgow u wenegan nra yib ngorow ya kar pirew ma yow tabnaw. ²⁰ Fa'anra par be' nib mo'on nge be' ni bpin ni le'engin be' nib mo'on ni walagen e chitamngin ara chitiningin, ma be dariyfannag fare mo'on ni

walagen e chitamngin ara chitiningin, ma fare mo'on nge fare bpin e yow ra afmachan; ndariy bagyow nra fakay e bitir. ²¹ Fa'anra fek be' nib mo'on le'engin walagen, ma yow ra yim' ndariy fakrow. Ke rin' ban'en nib alit ke dariyfannag walagen.

²² Ke ga'ar SOMOL, "Mu folgad ko urngin e pi motochiel rog nge tin kugog ni ngam rin'ed, ya nge dab i sul'ugun nagmed fare nam ni ku gu fekmmed ngay. ²³ Dab mu'uned nga yalen e girdi' ni yad ma par u rom; bay gu tuluf e pi girdi' nem ya nge yag ni mmarrad ngalan fare nam. Ya kar k'aringed e sonogor ngog nga urngin e ngongol rorad nib kireb. ²⁴ Machane re nam nem nib yong'ol ma ba madnom e kug micheg ni bay mu tafnayed, e bay gu pi' ngomed. I Gag SOMOL ni Got romed, e kug faelmed nga bang u fithik' e pi nam. ²⁵ Ere arfan ni thingar mu gagyel nigned e tin be'ech e gamanman rok e tin ba alit, nge tin alit e arche' rok e tin be'ech. Dab mu longuyed e gamanman nge pi arche' nib alit. Ke m'ay i yog rog ni yad ba alit, are gimed ra languy miki gimed alit. ²⁶ Ngam pired ni gimed ba thothup ni kemus ni Gag e bmil famed ngog, ni bochan e Gag SOMOL e gub thothup. Kug faelmed nga bang u fithik' gubin e pi nam ya kemus ni Gag e nge milfamed ngog.

²⁷ "Demturug e re mo'on ara re bpin nra ning e ayuw ngak e pi thagith ma yira malangnag nge yim'; aromed nra yodroy e ir tapgin e yam' nra tay."

21

Feni tabgul fapi prist

¹ I yog SOMOL ngak Moses ni nge ga'ar ko fapi prist ni pifak Aron, "Dariy reb e prist ni nge ta'aynag ir u reb e gam'ing ko yam' u nnap'an nra yim' be' ni pibe' rok, ² rayag ni nge un ni fa'anra chitiningin ara chitamngin, fa be' nib mo'on ara be' ni bpin ni fak, fa be' nib mo'on ni walagen, ³ fa be' ni bpin ni walagen ndawori mabgol ni kama par u tabnaw rok fare prist. ⁴ Dabi ta'aynag ir ni bochan ba yam' ni girdi'en le'engin.

⁵ "Dariy ba prist nra midro'nag bang u lolgen fa th'ab bang u roben ara th'ab yu yang u downgin ni nge dag ni be mowaw. ⁶ Thingari par nib tabgul ma thangri dabi m'anag fan fithingag. Ma pi' e maligach ni ggan ngog, e re thangri par nib tabgul. ⁷ Be' nib prist e dabi le'engiy be' ni bpin ni ki'i pi' ir nchuway', fa be' ni bpin nike nang e pumo'on, fa be' ni bpin nike chuw ko mabgol rok; ya fare prist e ba tabgul. ⁸ Girdi' e thingar ted fare prist nib tabgul, ni bochane ma pi' e maligach ni ggan ngog. I gag SOMOL; I Gag e gu ba thothup ma gu ma thothupnag e girdi' rog. ⁹ Ma fa'anra be' ni bpin ni fak e prist ni pi' ir nchuway', ma aram e ke dariy fannag e chitamngin; ma yira urfiy nge yim'.

¹⁰ "Fare Prist ni Th'abi Ga' e kan pu'og fare gapgep ni fen e mathiy ni nge tabgul nigei nga daken lolgen ni kan tabgulnag ni nge chuw ko fapi madan e prist, thangri dabi pag piyen lolgen ndabi rawey ara guchthiy e mad rok ni nge dag ni ir

be' ni be mowaw. ¹¹⁻¹² Kan ognag ngog ere dabi ta'aynag ir, ara ta'aynag e *Tent* rog nib thothup ni nge chuw riy nge yan nga langgin reb e naun ni bay ba yam' riy, ni demturug ko chitamngin fa chitiningin. ¹³ Ma thangri le'engiy be' ni bpin ndawori nang e pumo'on, ¹⁴ ma gathi be' ni bpin nike yim' figirngin fa be' ni bpin nike chuw ko pumo'on rok ara be' ni bpin ni i pi' ir ni chuway'. Thangri le'engiy be' ni bpin ni dawri nang e pumo'on ni yow nga ta'ab ke girdi'. ¹⁵ Ya ra danga' ma pifak ndabisiy ni ngar pired ni yad ba tabgul e yad ra ta'ay. I Gag SOMOL e kug fael nga bang ni nge mang fare Prist ni Th'abi Ga'."

¹⁶ Me yog SOMOL ngak Moses ¹⁷ ni nge ga'ar ngak Aron, "Dariy reb e pi'in owchem ni bay bang u downgin nib kireb nra pi' fare maligach ni ggan ngog. Aray rogon ni ngu'un rin' i yan ngaram. ¹⁸ Dariy be' nib mo'on ni bay bochiyang u downgin nib kireb nrayag ni pi' e maligach: ni en nib malmit, fa ba mugutgut, fa ba kireb bang u dow, fa bay bang u dow nde sum; ¹⁹ fa be' nib mugutgut rifrifen pa' ara rifrifen ay; ²⁰ fa be' nib bugbug keru', fa be' nrib pag feni ngochngoch; fa be' nib kireb barba' i owchen ara bay e m'ar ko dowef rok; ara reb e *eunuch*. * ²¹ Dariy reb e pi'in owchen Aron ni prist ni bay bang u dow nib kireb nrayag ni nge pi' fare maligach ni ggan ngog. ²² Be' nib mo'on ni aray rogon e rayag ni kay fare ggan ni kan pi' ngog, ni fa bin kan ognag nib thothup nge fa bin kan ognag nib th'abi thothup,

* **21:20 EUNUCH:** Be' nib mo'on ni kan maad'adnag ni dabki finey e ppin.

²³ ma bochan ni bay bang u downgin nib kireb, ma dabi yib nga to'oben fare gi kateng nib thothup ara chuchugur ko fare altar. Thangri dabi ta'aynag e pin'ey nib thothup, ni bochan e Gag SOMOL e kug thothupnag."

²⁴ Irera' e pin'en ni yog Moses ngak Aron, nge pifak Aron, nge ngak urngin e pi girdi' nu Israel.

22

Feni tabgul e pin'en ni yima ognag

¹ Me yog SOMOL ngak Moses ² ni nge yog ngak Aron nge pumo'on ni pifak ni nge ga'ar, "Thingar dab mmanged tapgin min dariyfannag fithingag, ere mu ted u wun'med nib tabgul e pi maligach ni be pi' e pi girdi' nu Israel ngog. I Gag SOMOL.

³ Demturug e re mfen nra taw ngay ma ra ba ta'ay reb e pi'in owchemed, me yib nga to'oben fapi maligach nib tabgul nike pi' e girdi' nu Israel ngog, ma aram e dakuriy bangiyal' ni ku ra pigpig ngog ko fare altar. I Gag SOMOL.

⁴ "Dariy reb e pi'in owchen Aron nrayag ni nge kay boch ko fapi maligach nib tabgul ni fa'anra ke yib bm'ar ko dowef ngak, fa be yib logwen dow ni rogon e pumo'on nge taw ko ngiyal' nike be'ech. Ma ku ra par nib ta'ay ni fa'anra math nga ban'en nib ta'ay ni bod e yam' ara be' nib mo'on ni be yib logwen downgin, ⁵ ara ke math nga ba gamanman ara be' nib ta'ay. ⁶ Demturug e re prist nra ta'ay me par nib ta'ay nge mada' ko blayal', ma aram e ku dabi kay boch ko fapi maligach nib tabgul nge mada' ko ngiyal' nike maluk. ⁷ Nap'an nra ling e yal' ma aram e ke be'ech bayay, ma aram e fin

rayag ni nge kay boch fapi maligach nib tabgul ni ggan rok. ⁸ Dabi kay e ufin u ba gamanman ni yigi yim' rok ara ke li' e gamanman ni malboch; ya ra ta'ay facha'. I Gag SOMOL.

⁹ “Gubin fapi prist ma ngar folgad ko pi gafal ni kug pi'. Ya fa'anra danga', ma yad ra par nib buch e rorad miyad ra yim', ni bochan e dar folgad ko fapi gafal nib thothup. I Gag SOMOL e kug thothup nagrad.

¹⁰ “Kemus ni be' nreb i girdi'en e tabnaw ko prist e ra kay boch fare maligach nib tabgul; ma dariy yug be' nra kay boch — ku ra be' nma par rok e prist ara ma maruwel rok e prist ma dabi kay. ¹¹ Tapigpig rok reb e prist ni chuwi'ng nga salpiyen ara ba tapigpig nni gargeleg u tabnaw rok, e rayag nra kay boch fapi ggan ni kan pi' ngak fare prist. ¹² Fa'anra be' ni bpin ni fak re be prist ni figirngiy be' ni gathi reb e prist, ma dabi kay boch fapi maligach nib tabgul. ¹³ Ma fa'anra be' ni bpin ni fak e prist nike yim' figirngin ara ke chuwi'ng ko pumo'on rok ma dariy e bitir rok, ke sul ke yan i par nga tabnaw ko chitamngin nike mang reb i chonggin fare tabnaw e rayag ni kay boch fapi ggan ko chitamngin nib prist; kemus ni reb i chonggin e tabnaw rok fare prist e ra kay boch fare ggan.

¹⁴ “Fa'anra kal be' riy ni gathi ir reb i chon e tabnaw rok ba prist, nge kay boch ko fapi maligach nib tabgul, ma thangri pi' puluwon ni ga'ngin ngak fare prist ma kura puthuy rliw' e pasent ngay. ¹⁵ Fapi prist e dab u ra dariyfan naged fapi maligach nib tabgul ¹⁶ dab ra paged e yug girdi'

ndariy mat'awrad ni ngar uned i kay fapi ggan; ren'ey e ra girengiy e kireb nge gechig nga daken e cha' nike kay boch fapi maligach. I Gag SOMOL, e ku gu thothupnag e pi maligach nem."

¹⁷ Me yog SOMOL ngak Moses ¹⁸ ni nge pi' ngak Aron nge pifak ni pumo'on nge urngin e girdi' nu Israel e pi gafal ni ba'aray. Nap'an nra pi' be' nu Israel ara be' nu reb e nam ni be par u Israel ba maligach ni mo'oruf, ndemturug ko ba maligach ni ir e ognag nra pi' fa ba maligach ni ir rok e leamnag ni nge pi', ¹⁹ rogon ni yira fanay, e dabisiy ni ba gamanman ndariy bang u downgin nib kireb.

²⁰ Fa'anra ga ra pi' ba gamanman ni bay bang u downgin nib kireb, ma dabi fel' u wan' SOMOL.

²¹ Nap'an nra pi' be' ba maligach ngak SOMOL ni nge gapaseg thilin Got nge girdi', ni demturug ko nge lebguy e tin ni micheg ara ba maligach ni ir e leamnag ni nge pi', ma thangri pi' ba gamanman dariy bang u downgin nib kireb ni fa'anra nge fel' u wan' SOMOL.

²² Dab ni pi' ni maligach ngak SOMOL ba gamanman nib malmit ara ba mugutgut ara ke maad'ad dow, fa bay e malad u dow ni be yib logwen ara ke math' downgin ara ke for ba m'ar u downgin, fa ke yib e gachal nga dow, ara be fath e biyach u downgin. Dab mu pi'ed ba gamanman ni arrogon u daken e altar ni nge mang ba ggan ni maligach. ²³ Rayag ni ngam pi'ed ba gamanman ni gathi rib ga' ma de falfel' rogon nga ba maligach ni gimed e leam romed ni ngam pi'ed, machane dabi fel' ni ngan pi' ni maligach ni labgen ban'en nni micheg ni ngan rin'. ²⁴ Dab mu

pi'ed ni maligach ngak SOMOL u lan binaw romed ba gamanman nike parde' gurchen, ara ke math', ara ke magur, fa ke mogchod bang riy. ²⁵ Dab mu pi'ed e maligach ni ggan ni yug ba gamanman ni kan fek rok be' u reb e nam. Ba gamanman ni aray rogon e ba kireb ma dab ni fanay ni maligach ya dabi fel'uwan' SOMOL."

²⁶⁻²⁷ Nap'an ni yira gargeleg ba fak e garbaw ni pumo'on ara ba fak e saf ni pumo'on ara ba fak e kaming, ma thingar dab ni fek rok e chitiningin ni medlip e rran, ma tomuren medlip e rran mra fel' ni nge mang ba maligach ni ggan. ²⁸ Dab ni pi' ni maligach ba garbaw nge fak ara ba saf nge fak ara ba kaming nge fak u lan ta'reb e rran. ²⁹ Nap'an ni ga ra pi' ba maligach ni fen e ogmagaer ngak SOMOL, mag fol ko pi gam'ing ney, ya nge fel' u wan' e maligach rom; ³⁰ mi ni kay ni krofen nem ma dab kum tay bang riy nge mun nga reb e rran ni kadbul.

³¹ Me ga'ar SOMOL, "Mu folgad ko tin kugog ni ngan rin'; I Gag SOMOL. ³² Dab mmanged tapgin min dariyfannag fithingag nib thothup; gubin e girdi' nu Israel ni nge gagyelnag ni gu ba thothup. I Gag SOMOL e kug thothup nagmed; ³³ me Gag e gu chuwegmed u Egypt ni nggu mang Got romed. I Gag SOMOL."

23

Pi madnom nturguy

¹ SOMOL e pi' ngak Moses ² e pi gafal ni ba'aray ni fan ko pi madnom nturguy, ni aram e ngiyal' ni nge mu'ulung e girdi' nu Israel ngar ted fan SOMOL. ³ Nel' e rran ni ngam marwelgad, ma

dab mpaged talin ni rofen ni medlip, aram e rofen ni *Sabbath*, ni yaran e toffan. Rofen nem e dab marwelgad, machane ngambad nga ta'bang ngam ted fan SOMOL. Demturug e gin gimed be par riy ma binem e rran e *Sabbath* rok SOMOL. ⁴ Irera' fapi madnom rok SOMOL ni nge taw ko rran riy mi gimed mu'ulung ngam ted fan SOMOL.

Paluk'af nge Flowa ni dariy e is riy
(Numbers 28:16-25)

⁵ Paluk'af e ba madnom ni yibe tay fan SOMOL, yira tababnag ko gonowrug e rofen ni ragag nge aningeg ko bin som'on e pul. ⁶ Ma rofen ni ragag nge lal e Madnom ko Flowa ni Dariy e Is riy, ni medlip e rran nthingar dab mu ked e flowa ni bay e is riy. ⁷ Rofen ni som'on e ngam mu'ulunggad ngam tedfan SOMOL ma pi maruwel ni gimed ma rin' ko yu rran e dab mu rin'ed. ⁸ Medlip e rran ni ngam pi'ed ngak SOMOL e ggan ni maligach. Rofen ni medlip e ngam mu'ulunggad bayay ngam tedfan SOMOL, ma pi maruwel ni gimed ma rin' ko yu rran e dab mu rin'ed.

⁹⁻¹⁰ Fa'an gimed rayan ngalan fare nam ni bayi pi' SOMOL ngomed, mi gimed kunuy e *grain* ni mu yunged ke el, ma thum ni som'on ni mu thum niged e ngam pi'ed ngak e prist. ¹¹ Me pi' ngak SOMOL ni maligach, ya ngam fel'gad u wan' SOMOL. Re maligach ney e nge pi' fare prist ko rofen nra yib nga tomuren e *Sabbath*. ¹² Ma rofen nem ni gimed ra pi' fapi *grain* e ngkum pi'ed ba fak e saf ni pumo'on ni ta'reb e duw yangren ni dariy bang u downgin nib kireb ni maligach ni mo'oruf. ¹³ Mi gimed chagiy aningeg e pawn e *flour* ngay ni kan

athkuy e gapgep ko *olive* ngay nge mang ggan ni maligach. Bon e re maligach ney e ba m'aguwan' SOMOL. Ma ngkum uneged reb e *quart* e wayin ngay ngam pi'ed ni maligach. ¹⁴ Dab mu ked e tin som'on e *grain*, ni demturug ko ba kak'ling, ara kan urfiy, ara kan lith ni bod e flowa, nge mada' ko ngiyal ni kam pi'ed e re maligach ney ngak Got. Ren'ey e arrogon ni ngu'um rin'ed nge pi'in owchamed e chiney i yan ngaram.

*Madnom ko t'ar wom'ngin e woldug
(Numbers 28:26–31)*

¹⁵ Mu the'eged medlip e wik ko rofen ni yib nga tomuren e *Sabbath* ni aram e rofen ni ngam faked fare thum i *grain* romed i yib ngam pied ngak SOMOL. ¹⁶ Rofen ni gaman e wugem ngay, ni rofen ni yib nga tomuren e bin medlip e *Sabbath*, e ngkum pi'ed ngak SOMOL e *grain* ni ka fini el nge mang maligach. ¹⁷ Ra reb e tabinaw ma nge fek l'agruw e flowa i yib nge pi' ngak SOMOL nib tow'ath nib mal'eag. Ra reb e flowa ma aningeg e pawn e *flour* nni fanay ngay, nni athkuy e is ngay, ma ngan pi' ngak SOMOL ni ba maligach ko tin som'on e *grain*. ¹⁸ Ma nge yigey yu Israel medlip e saf ni ta'reb e duw yangarrad ko fapi flowa, nge reb e garbaw ni pumo'on, nge l'agruw e kaming, ndariy reb ni bay bang u downgin nib kireb nib maligach ni mo'oruf ngak SOMOL, nike un e maligach ni *grain* nge wayin ngay. Bon e re maligach ney e ba m'aguwan' SOMOL. ¹⁹ Ma ngkum pi'ed reb e kaming ni pumo'on ni maligach ko denen, nge l'agruw e saf ni pumo'on ni ta'reb e duw rorow nib maligach ni nge gapaseg thilin Got nge girdi'.

²⁰ En ni prist e nge yigey e flowa ko fa gal saf nge pi' ngak SOMOL nib tow'ath nib mal'eag ni fan ko pi prist. Pi maligach ney e rib tabgul. ²¹ Rofen nem e dab mu ngongliyed e maruwel romed ko yu rran, ya ngam mu'ulunggad ngam ted fan SOMOL. Ren'ey e nggi'i rin e pi'in owchamed e chiney i yan ngaram, ndemturug e gin yad be par riy.

²² Fa'an gimed ra t'ar wom'ngin e woldug romed, ma dab mu th'abed e *grain* ni bay u marichlen e milay' romed, ma dab mu sulod ngam th'abed e *grain* ni mpaged; ngam paged nge kay e girdi' ni gafgow nge girdi' u yugu boch e nam ni yad be par u fithik'med. I SOMOL e Got romed.

*Madnom ko Be'ech e Duw
(Numbers 29:1-6)*

²³⁻²⁴ Rofen ni som'on ko bin medlip e pul e nge par ni reb e rran ni dab ni maruwel, ma nap'an nra thow e rappa, mi gimed mu'ulung ngam ted fan SOMOL. ²⁵ Dab mu ngongliyed e maruwel ni gimed ma ngongliy ko yu rran, mi gimed pi' e ggan ni maligach ngak SOMOL.

*Yaran e Bayul
(Numbers 29:7-11)*

²⁶⁻²⁷ Rofen ni ragag ko bin medlip e pul e aram e rofen ni ngan bangbengnag e maligach ni bod ko motochiel ni nge chuweg e denen ko girdi'. Rofen nem e dab mu abichgad; mi gimed yib nga ta'bang ni fan ko liyor, mi gimed pi' e ggan ni maligach ngak SOMOL. ²⁸ Dab mmawelgad e rofen nem, ya aram e rofen ni ngan bangbengnag e maligach nrogon ko motochiel ni nge chuweg

e denen. ²⁹ En nra kay ban'en e rofen nem e dab kun tay ni ir reb e girdi' rok Got. ³⁰ Ma fa'anra maruwel be' e rofen nem, mi SOMOL e bayi thang e fan rok. ³¹ Re motochiyel ney e ngi i fol urngin e pi'in owchemed riy, ndemturug e gin yad be par riy. ³² Nge tabab ni gonowrug ko rofen ni mereb fen e pul nge yan i mada' ko gonowrug ko rofen ni ragag, ngam ted e biney e rran ni reb e rran ni ngan toffan ko maruwel, ma dab ni kay ban'en.

Madnom ko Nochi Na'un
(Numbers 29:12–40)

³³⁻³⁴ Madnom ko Nochi Na'un e nge tabab ko rofen ni ragag nge lal ko pul ni medlip, min madnomnag ni medlip e rran. ³⁵ Rofen ni som'on e ngam mu'ulunggad ni ngam ted fan SOMOL, ma dab mu ngongliyed e maruwel ni gimed ma ngongliy ko yu rran. ³⁶ Ra reb e rran ko re medlip i rran nem ma ngam og niced e ggan; me rofen ni meruk mi gimed mu'ulung bayay ni ngam ted fan SOMOL, mi gimed ognag e ggan. Rofen nem e yaran e liyor, ma dab mmarwelgad.

(³⁷ Irera' e pi madnom ni kan turguy ni ngu'um liyorgad riy ngak SOMOL ni ngu'umbad nga ta'bang ni fan ko liyor nge ggan ni ngu'um pi'ed, nge maligach ni mo'oruf, nge maligach ni *grain*, nge maligach ni gamanman, nge wayin ni rogon nike yog e motochiyel ni nga ni pi' u reb e rran nge reb. ³⁸ Pi madnom ney e nge cheag ko pi madnom ni *Sabbath*, ma pi maligach ney e nge chag ko pi maligach ni gimed ma pi', nge tin ni mmicheged

ni ngam pi'ed ngak, nge tin gimed e mu leam nged
ni ngam pi'ed ngak SOMOL.)

³⁹ Rofen ni ragag nge lal ko bin medlip e pul
ko ngiyal' ni kam kunuyed e woldug romed nike
el, ma ngam madnom nged e re madnom ney ni
medlip e rran. Bin som'on e rran e nge par ni dab
ni maruwel. ⁴⁰ Rofen nem e ngam feked boch e
tin nth'abi fel' u wom'ngin e gek'iy romed ni yima
kay, mi gimed fek yuwan e fol'tir nge papa'ngin e
gek'iy ni pire' yuwan ngam tababgad ko madnom
ngam tedfan SOMOL ni Got romed. ⁴¹ Medlip e
rran ni ngam madnom nged. Ren'ey e nge par
ni reb e motochiel ni ngi i fol e pi'in owchemed
riy. ⁴² Urngin e girdi' nu Israel e ngar pired nga
nochi naun ni medlip e rran, ⁴³ ya nge nang e
pi'in owchemed ni SOMOL e gagiyeagnag yu Israel
ngu'ur pired u lan nochi naun ko fa ngiyal'nem ni
pow'iyrad nga wuru' yu Egypt. Ir SOMOL ni Got
romed.

⁴⁴ Ara' rogon ni pi' Moses ngak yu Israel e pi
gafal ni fan ko fapi madnom ni kan turguy ni
ngu'ur liyorgad riy ngak SOMOL.

24

Rogon i ayuweg fapi magal
(Exodus 27:2–21)

¹ Me yog SOMOL ngak Moses ² ni nge yog ngak
e girdi' nu Israel ngar feked e tin nth'abi fel' ko
gapgep rorad ni *olive* ngan fanay ko fapi magal
nu lan fare *Tent*, ya ngi i par ma be af e nifiy riy.
³ Gubin e blayal' ni ngi i tay Aron e nifiy ko pi
magal nem me par ni bay e nifiy riy nge mada' ko
kadbul, u rom u p'eowchen SOMOL u wuru' fare

gi kateng u mit fare Kahol ko M'ag, ni aram e Gin Th'abi Thothup. Re gam'ing n'ey e ngu'un rin' i yan ngaram. ⁴I Aron e thingari ayweg fapi magal u daken tagil' fare magal nib gol ma nge guy ni ngi i par ni bay e nifiy riy u p'eowchen SOMOL.

Flowa nni pi' ngak Got

⁵ Mu feked rliw' nge aningeg e pawn e *flour* ngam lithed ragag nge l'agruw e flowa ni lof riy. ⁶ Mi gimed yarmiy fapi lof nga daken e tebel ni l'agruw thal u but' nra ba thal ma nel' e lof ngay, re tebel nem e kan ing daken ko gol. ⁷ Mi gimed tay boch e *incense* nga daken fa gal thal i flowa, ni aram e pow ko ggan ni kan ognag ngak SOMOL ni nge yan nga luwan fare flowa. ⁸ Chiney i yan ngaram e gubin e *Sabbath*, ma Aron e thangri tay fare flowa u p'eowchen SOMOL. Irera' ba maruwel rok yu Israel ni dariy n'umngin nap'an. ⁹ Fare flowa e gan Aron nge pi'in ni owchen, ni yad ra kay u bang nib tabgul ni bochan e aram e gin nrib tabgul ko fare maligach ni ggan ni kan pi' ngak SOMOL ma gan e prist.

Rogon e gechig nib mat'aw ma ba yal'uw

¹⁰ Immoy be' ni mo'on ni chitiningin e be' nu Israel ma chitamngin e be' nu Egypt, ni yib nga fithik' e girdi' nu Israel, marbow ra tugthingow reb e pumo'on nu Israel ko gin be par piyu Israel riy. ¹¹ Me par fare mo'on ni be' e chitiningin u Israel ngi i yog e thin nib kireb nga fithingan SOMOL, mi ni fek facha' i yib ngak Moses, I Shelomath fithingan e chitiningin ni fak Dibre ni be' ko

ganong rok Dan. ¹² Min tay ngu'un matanagi y ma yibe sonnag SOMOL ni nge yog ngorad e n'en ni ngar rin'ed ngak.

¹³ Me ga'ar SOMOL ngak Moses, ¹⁴ "Mu fek e re mo'on nem nga wuru' e gin'ey ni be par yu Israel riy. Ma gubin e pi'in rung'aged facha' ni i yog e thin ni kireb e ngar ted pa'rad nga daken lolgen fare mo'on, me malangnag yu Israel facha'. ¹⁵ Mog ko girdi' nu Israel ni en nra yog e thin nib kireb ngak Got e ra gafgow u wenegan ¹⁶ yira thang e fan rok. Demturug be' nu Israel ara be' nu bang nma par u fithik' yu Israel nra dariyfannag fithingan SOMOL, e ra malangnag yu Israel ni yad gubin nge yim'.

¹⁷ "En nra li' be' nge yim' e ku ran li' nge yim'. ¹⁸ Ma en nra li' ba gamanman rok be' nge yim e thangri tay reb nga luwan. Ya yafos puluwon e yafos.

¹⁹ "Fa'anra maad'ad be' ngak reb e girdi', ma mit i n'en nike rin' ngak facha' e ku aram e mit i n'en ni ngan rin' ngak. ²⁰ Ra t'ar be' reb e yil rok be', ma ku reb i yilen e yira t'ar; fa'anra luf barba' i lanmit be', ma ku barba' i lanmit e yira luf; fa'anra t'ar reb i nguwelen be', ma ku reb i nguwelen e yira t'ar. Demturug e mit i maad'ad nra tay ngak reb e girdi' ma ku yira rin' ngak. ²¹ En nra li' ba gamanman nge yim' e ra tay reb nga luwan, machane en nra li' be' nge yim' e ku yira thang e pogofan rok. ²² Re motochiel ney e fan ngomed e girdi' nu Israel nge girdi' nu reb e nam ni be par u fithik'med, ni bochan e Gag SOMOL ni Got romed."

²³ Ere yog Moses e pin'ey ngak fapi girdi' nu Israel; ma aram e ra feked fare mo'on ni i yog e thin nib togopluw ngak SOMOL nga wuru' fa gin nma par yu Israel riy, ngar paged e malang ngak. I rin' yu Israel e n'en ni yog SOMOL ngak Moses ni ngar rin'ed.

25

Bin medlip e duw

(Deuteronomy 15:1–11)

¹ I yog SOMOL ngak Moses u daken e Burey nu Sinai, ² ni nge yog ko girdi' nu Israel e pi gam'ing ni ba'aray. Nap'an ni gimed ra thap ko fare binaw ni nge pi' SOMOL ngomed, ma thingar mu liyorgad ngak SOMOL ni dab mu gi'ed e but' riy ni ngam milay' nigned ko gubin e medlip e duw. ³ Gimed ra yunge yungi milay' romed, mi gimed tamilangnag owchen e pi woldug romed ni *grape*, mi gimed kunuy wom'ngin e woldug romed u lan nel' e duw. ⁴ Machane duw ni medlip e aram yaran e toffan ko but', ba duw ni kan pi' ngak SOMOL. Dab mu yunged e yungi milay' romed ara mu tamilang nigned owchen e yungi woldug romed ni *grape*. ⁵ Mus ko pi *grain* ni i tugul rok nda un yung ma ku dab mu t'ared wom'ngin, ma ku dab mu kunuyed wom'ngin e woldug romed ni *grape* nda um tamilang nigned owchen; ya re duw nem e nge toffan e but' riy. ⁶ Yug aram rogon ni da ni wolduguy e but' ko re duw nem, ma ra pi' e ggan ni fan ngomed, nge pi sib romed, nge pi'in yad be maruwel romed, nge pi girdi' nu boch e

nam ni yad be par romed, ⁷ nge pi gamanman ni gimed ma chugliy, nge pi gamanman ni malboch u daken e yungi flang. Gubin ban'en nra pi' e but' ko ngiyal'nem ma yira kay.

Duwan e Felfelan'

⁸ Mu the'eged medlip yay e medlip e duw, ma urngin u gubin e aningeg i ragag nge mereb e duw. ⁹ Ma bin ragag e rran ko bin medlip e pul e Yaran e Bayul, ma ga l'oeg be' nge thoy e rappa u lan e binaw ni ga'ngin. ¹⁰ Ma ku aray rogon ni gimed ra tay e re duw nra gaman e wugem ngay, ni aram e ngam weliyed murung'agen mat'wun urngin e pi'in yad ma par u lan fare binaw. Re duw ney e aram e gubin yang e pi binaw ni kan pi' nchuway' e yira fulweg ngak e en tafen are pi'in ni owchen, ma en ni kan pi' nchuway' ni nge mang sib e yira fulweg nga tabnaw rok. ¹¹ Dab mu yunged e yungi milay' romed, fa mu t'ared wom'ngin e woldug romed ni i tugul rok, ara mu kunuyed wom'ngin e woldug ni *grape* u daken e yungi milay' romed ni *grape* nda um tamilang niged owchen. ¹² Re duw ney ni ga'ngin e ngam ted fan; kemus ni wom'ngin e galwog u lan e flang nda mu yunged e gimed ra kay.

¹³ Gubin e pin'en ni kan pi' nchuway' e go' yira sulweg ngak e en nri fen u lan e re duw ney. ¹⁴ Ere nap'an ni gimed ra pi' e binaw nchuway' ngak reb e girdi' nu Israel, ara muchuw'iyed e binaw rok, ma dab mu sasalpiyyed rogon. ¹⁵ Pulwon ni ngam duwgiliyed e nge pluw nga urngin e duw nrayag ni nge pi' fare gi but' wom'ngin e woldug u m'on ni nge taw ko fare Duwan e Felfelan'. ¹⁶ Fa'anra

kab yo'or e duw, ma aram e ba tolang puluwon fare gi but', machane fa'anra da ki yo'or e duw, ma nge sobut' puluwon, ni bochan e n'en ni yibe pi' nchuway e urngin wom'ngin e woldug ni be pi' fare gi but'. ¹⁷ Dab mu sasalap ngak be' nu Israel, machane ngam fol rok SOMOL ni Got rom.

Pi oloboch ko fare medlip i duw

¹⁸ Mu folgad u gubin e pi motochiyel rok SOMOL nge pin'en nike yog ni ngan rin', ya nge yag ni mu pired ndariy ban'en nra buch romed u lan fare binaw. ¹⁹ Re gi but' nem e bayib wom'ngin, ma bayi yag gubin e tin gimed ba'adag ni ngam koyed mi gimed par ndariy ban'en nra buch romed.

²⁰ Dabi magafan'med ko mang e ngam ked u nap'an e duw ni medlip ni dab mu yunged e woldug fa mu kuniyed wom'ngin e woldug. ²¹ I SOMOL e bayi tow'athnag e but' ko duw nnel' ni bochan e nge pi' wom'ngin e woldug ni yira gaman riy u lan l'agruw e duw. ²² Nap'an ni gimed ra yung e yungi milay' romed ko duw ni meruk, miki gimed be kay e tin mu tired wom'ngin ngam ted nga naun u lan e duw nnel', ma tin kabay e kigimed ra gaman riy nge mada' ko ngiyal' ni kam t'ared wom'ngin e tin kam yunged ko duw ni meruk.

Rogon i fulwege binaw

²³ Binaw romed e ri dab ni pi' nchuway' ni dab kisul bi'id ko en tafan, ni bochan e de milfan ngomed; ya ba milfan ngak Got, ma gimed bod e milekag nike pagmed kam pired riy.

²⁴ Yira pi' e binaw nchuway', ma en nri tafan e bay mat'wun nra chuw'iy ni nge sul ngak.

²⁵ Fa'anra gafgow be' nu Israel nike math e liyeb ngak me pi' e binaw rok nchuway', ma en nth'abi chugur ngak u pi girdi'en e ra chuw'iy fare gi binaw nge sulweg. ²⁶ Ma fa'anra dakuriy girdi'en fare mo'on ni nge chuw'iy fare gi binaw nge sulweg, mra chey ni fel' rogon bingyal' nge gaman salpiyen me ir rok e nge chuw'iy. ²⁷ Fa'anra aram rogon ma thangri pi' puluwon ngak e en ni chuw'iy rok, ni be yan u oren e duw ni kabay me taw ko Duwan e Felfelan', ni aram e ngiyal' ni demturug rogon ma ke sul e binaw rom ngom. ²⁸ Machane fa'anra de gaman salpiyen fa'anem ni nge chuw'iy fagi binaw rok nge fulweg, ma ra par fare gi binaw u tan pa' fa en nike chuw'iy nge taw ko Duwan e felfelan'. Ma aram e re duw nra sul fagi binaw ngak e en ir e tafen.

²⁹ Fa'anra pi' be' nib mo'on ba naun nchuway' ni bay u lan bbinaw ni kan yororiy, ma bay mat'wun ni nge chuw'iy nge sul ngak u m'on ndawori polo' reb e duw nike pi' nchuway'. ³⁰ Machane fa'anra de chuw'iy u langgin e re duw nem, ma aram e ke mul u pa' fare naun, ma fare naun e ke par nike tafnay facha' ni chuw'iy nge pi'in owchen, ra taw ko fare Duwan e Felfelan' ma dabki sul fare naun ngak. ³¹ Ma pi naun ni bay u lan e binaw ndan yororiy e ta'reb rogon ko milay'; en nri tafen e bay mat'wun ni nge chuw'iy nge sul ngak bayay, ma ra taw ko Duwan e Felfelan' ma yira sulweg fapi naun rok ngak. ³² Ma girdi'en e ganong rok Levi e demturug e ngiyal' ma bay mat'awrad ni ngar chuw'iyed e naun rorad nge sul ngorad u lan e pi binaw rorad. ³³ Fa'anra reb e girdi' ko Levi e ke pi' ba naun u lan reb e pi binaw ney nchuway'

ma da kun chuw'iy nge sul, ma thingar ni sulweg u lan fare Duwan e Felfelan', ni bochan e naun rok e girdi' ni Levi ni bay u lan e pi binaw nem ni aram taferad u fithik' e girdi' nu Israel. ³⁴ Ma fare gi binaw ni yima chugliy e saf riy nib liyeg e pi binaw ko pi *Levite* e dariy e n'en nra rin' mi ni pi' nchuway'; ya taferad ni dariy n'umngin nap'an.

Salpiy ni yima pi' ngak e gafgow

³⁵ Fa'anra be par be' ni ku reb e girdi' nu Israel ni ba chugur ngom nike gafgow ndabki yag ni nge ayuweg ir, ma thingar mu pi' e tin bt'uf rok ni bod ni ga be rin' ngak be' ni be maruwel rom, ya nge yag ngki i par ni ba chugur ngom. ³⁶ Dab mun' e win rom ko salpiy nra fek facha' rom ya ngam fol rok Got ngam pag facha' ni ku reb e girdi' nu Israel ngi i par ni ba chugur ngom. ³⁷ Dab mu pag nge pi' e win ngom ko salpiy ni mu pi' ngak, ma dab mu guy rogon nge yo'or ban'en ni yag ngom ko ggan ni ga be pi' ngak nchuway'. ³⁸ Irera' e n'en nike yog SOMOL ni Got romed, ni ir e fekmed nga wuru' yu Egypt ni fan e nge pi' fare nam nu Kanaan ngomed me mang Got romed.

Pi sib ni yira pagrad

³⁹ Fa'anra be par be' ni ku reb e girdi' nu Israel ni ba chugur ngom nike gafgow me pi' ir ngom ni ngam chuw'iy nge mang sib rom, ma dab mu pag nge rin' e maruwel ko sib. ⁴⁰ Ra par rom ni bod be' ni ga be pi' puluwon ngi i maruwel rom nge taw ko fare Duwan e Felfelan'. ⁴¹ Ma aram e ngiyal' i n'en nra pagem facha' nge pifak ngar sulod nga taferad

ko binaw rok e pi ga' rorad kakrom. ⁴² Ya girdi' nu Israel e tapigpig rok SOMOL ma ir e fekrad nga wuru' yu Egypt; ere thingar dabkun pi'rad nchuway' ngar manged sib. ⁴³ Dab mu gafgow nigned yad, mu folgad rok e Got romed. ⁴⁴ Fa'anra btuf ni nge yag e sib ngomed, ma ngam chuw'iyed e sib ko pi nam u to'obmed i yan. ⁴⁵ Ma ku rayag ni ngam chuw'iyed pifak e girdi' u reb e nam ni yad ma par u fithik'med. Pi bitir nem nni gargelegrad u daken e nam romed e rayag ni nge milfarad ngomed, ⁴⁶ ma gimed ra tayrad ngki milfarad ngak e pi pumo'on ni pifakmed, ni yad ra pigpig ngorad nnap'an e yafos rorad. Machane dab mu kireb nigned pa'med ngak reb e girdi' nu Israel fa um m'angachgad ngak.

⁴⁷ Ra chey ni bay be' nu reb e nam nma par u fithik'med nike fel' rogon ke yo'or bogi ban'en rok, ma bay be' nu Israel nike gafgow me pi' ir nchuway' ngak facha' ni nge mang sib rok, ara pi' ir ngak reb i chon e tabinaw rok facha' ni be' nu reb e nam. ⁴⁸ Ma nga tomuren nni chuw'iyrad, ma kabay mat'awunrad niki yira chuw'iyrad bayay. Reb e pumo'on ni walagen ⁴⁹ fa reb e pumo'on ni walagen e chitamngin are chitiningin, fa reb e bitir rok be' ni walagen e chitamngin ara chitiningin, ara yug reb i girdi'en nib chugur ngak e rayag ni chuw'iy facha' bayay nge sul'. Fa'anra ir rok e ke gaman e salpiy nike maruwliy, ma rayag ni nge chuw'iy' mat'wun bayay. ⁵⁰ Fa en ni nge pi' ir nchuway' nge en ni nge chuw'iy e thingar ra weliyew, ma thingar ra the'egew urngin e duw ni nge tabab ko ngiyal' nike pi' ir nchuway' nge

mada' ko fare Duwan e Felfelan' nra be' ma nge sul e tirok ngak ma thangri ta'areban' row nga puluwon fa'anem ko ngiyal' ni ngan pag nge yan ni bod rogon puluwon reb e girdi'en e maruwel. ⁵¹⁻⁵² Thingari sulweg puluwon e gin kabay riy nib m'ag nga urngin e duw ni kabay, ⁵³ ni bod puluwon be' ko maruwel rok u reb e duw nni pi' ngak ndawori langob fare duw. En ni masta rok e thingari dab i gafgownag. ⁵⁴ Fa'anra dab ni pag nge yan nib puf rogon u reb e pi kanawo' ney, ma ir nge pifak e thingar ni pagrad ngranod nib puf rogorad ko fare Duwan e Felfelan'. ⁵⁵ Be' nu Israel e dabiya ni nge mang reb e sib nn'umngin nap'an e yafos rok, ni bochan e girdi' nu Israel e tapigpig rok SOMOL. Ke fekrad nga wuru' yu Egypt; me ir SOMOL ni Got rorad.

26

Bfel' wa'athan ni yira fol

(Deuteronomy 7:12–24; 28:1–14)

¹ I SOMOL e ga'ar, “Dab mu ngongliyed e liyos ara mu n'ufed ya'an ban'en ngalang, ara mu n'ufed barba' i malang ngalang, ara mu kired ya'an ban'en ko malang ngam tedfan. I gag SOMOL ni Got romed. ² Ngu'um ayweged e pi mad-nom rog ni kan turguy, mi gimed mathangeluwol-nag e gin tagil' e liyor ngog. I Gag SOMOL.

³ “Fa'anra um pired nrogon ko motochiel rog mi gimed tay u gil' e tin kugog, ⁴ ma bay u gu pag e n'uw nge yib ngomed ko ngiyal' nib t'uf, ya ngi i tugul e woldug ko but' mi i yib e mak'uf ko gek'iy.

26:1 Exo 20:4; Deu 5:8; 16:21, 22; 27:1
28:1–14

26:3 Deu 11:13–15;

⁵ Pi woldug romed e bayi yo'or nge dab mmu'gad i t'ar wom'ngin e *grain* miki taw ko ngiyal' ni ngam tar'ed wom'ngin e woldug romed ni *grape*, ma ku dab mmu'gad i t'ar wom'ngin e *grape* miki taw nga nap'an ni ngam yunged e woldug ni *grain*. Urungin e tin gimed ba'adag ni ngam ked ma bay, mi gimed par ndariy ban'en nra buch romed u lan e binaw romed.

⁶ “Bay gu pi' e gapas ngomed u lan e binaw romed, ma rayag ni ngam molod ndab um rusgad ngak be'. Bay gu chuweg e gamanman ni tacham u lan e binaw romed, ma bayi m'ay e mael u lan e binaw romed. ⁷ Bay mu gelgad ngak e pi to'ogor romed; ⁸ rayag rok lal i gimed ni nge gel ngak ra'ay e to'ogor, ma ra'ay i gimed e rayag ni nge gel ngak ragag biyu' e to'ogor romed. ⁹ Bay gu fal'eg wa'athmed nge yib fakmed nib yo'or; bay gu tay u gil tin gog ni gu ra rin' ngomed ko fare m'ag ni gu ngongliy u thildad. ¹⁰ Ra gimed be kay wom'ngin e woldug romed ni tin som'on ni ka mu cha'ariyed, ma ngam chuweged riy ya ngeb luwan e tin be'ech. ¹¹ Bay gu par u fithik'med u lan e *Tent* rog nib thothup, ma dariy bingyal' ni gu ra pi' keru'ug ngomed. ¹² Bay gu par romed; nggu mang Got romed, ma bay mmanged girdi'eg. ¹³ I Gag SOMOL ni Got romed e kug fekmed nga wuru' yu Egypt ni bochan e nge dabkum pired ni gimed e sib. Kug kirebnag e re gelngin ni ba'aram ni michigiymed u but', kug ta'med kam marod ni kam puged owchemed ngalang.”

Gechig ni fa'anra dab ni fol
(Deuteronomy 28:15–68)

¹⁴ ISOMOL e ga'ar, "Machane fa'anra dab mu folgad ko tin kugog ngomed, ma yira gechig nagmed.

¹⁵ Fa'anra mu siyeged ni dab mu folgad ko motochiyel rog nge tin kug ta'chiylen ngam th'abed fare m'ag ni kug ngongliy u thildad, ¹⁶ ma gu ra gechig nagmed. Gu ra page buch wa'athan nge yib ngomed, nge m'ar ndab mu golgad riy nge gowel u dakenmed nra malmit nagmed me ngochnag e yafos romed. Bay mu yunged e pi woldug romed, machane dabi yib fal'ngin ngomed, ni bochan e bayi gel e pi to'ogor romed ngomed miyad kay e pin'en ni kam yunged. ¹⁷ Bay gu pi' keru'ug ngomed, ya ngam waergad, ma pi'in yad ba fananikaymed e bay ra gagiyeg niced gimed; bay um pired u fithik' e marus ngu'um milgad ndariy be' ni be tulufmed.

¹⁸ "Ma fa'anra nga tomuren nike buch e pin'ey ma ku damur folgad rog, ma bay gu yo'ornag e gechig romed ni medlip yay. ¹⁹ Bay gu t'ar fenmed gelan' nge tolngan'; bayi par ndabki aw e n'uw, nge par e but' romed nike mlik' ma ke el ni bod e wasey. ²⁰ Gubin e pi maruwel ni kam ted nib gel e da biyib angin ni bfel' ngomed, ni bochan e dabi pi' e but' romed e woldug, ma gek'iy e dabi yib wom'ngin.

²¹ "Ma fa'anra kigmed be gelan' i yan ni dab mu folgad rog, ma aram bayay ni ku bay gu yo'ornag e gechig romed ni ku medlip yay. ²² Bay gu pi' e gamanman ni tak'ad nge yib nga fithik'med, ma bay ra li'ed pifakmed ngarm'ad, ma ku yad ra li' e gamanman ni gimed be chugliy, ma ri'in i gimed

e yad ra magach ma yupa' i kanawo' romed e bay nn'ag.

²³ “Fa'anra m'ay urngin e pi gechig ney ma ka dawor mmotoyilgad ngog, miki gimed be gelnag lanin'med ndab mfolgad rog, ²⁴ me Gag e gu ra cheal nggu togopluw ngomed ma gu ra gechig nagmed ni medlip yay nib gel ko kafram. ²⁵ Bay gu pag e mael nge yib ngomed ni nge gechig nagmed ya kam th'abed fare m'ag u thildad, ma fa'an gimed ra mukun ngalan e pi binaw romed ni fan e nge dabi buch ban'en romed, ma bay gu pi' e m'ar ndariy falayyin nge yib nga fithik'med, ma bay mpiired nike math e liyeb ngomed mi gimed m'ing ngak e to'ogor romed. ²⁶ Bay gu taleg e ggan nma yib ngomed, me par nri ta'reb e stof e ba t'uf rok ragag e ppin ni ngar lithed urngin e flowa ni bay rorad riy. Mra kuweged u pa'med nra be' ma buchu'uw, ma nap'an ni gimed ra mu' i kay ni gubin miki gimed be yim' ko bilig.

²⁷ “Ma nga tomuren e pin'ey ma fa'anra ki gimed be par ni gimed ba gelan' ndab mu folgad rog, ²⁸ ma aram e bay gu sap ngomed u fithik' e damumuw rog, mu kug gelnag e gechig ngomed ni medlip yay nib gel boch ko kafram. ²⁹ Ma bayi gel e uyingol ngomed ngam longyed pifakmed. ³⁰ Bay gu kirebnag e yungi tagil e meybil romed u daken e ted, mug buthug e pi altar ni gimed ma urfiy e pi *incense* riy, mu gun' e dogur romed nib yam' nga daken e pi liyos ni gimed ma meybil ngay ni ku yad ba yam'. Mu fithik' e fananikay rog ³¹ e gu ra thirif u but' e pi binaw romed, mug kirebnag tagil' e meybil romed, mug siyeg ni dab gu fanay e

pi maligach romed. ³² Bay gu thirif e binaw romed nge m'ay taliwen u but', nge gin e pi to'ogor ni karab ra pired ngay nga gelngin e re mogothgoth nem. ³³ Bay gu pag e mael nge yib ngomed mu gu weregmed i yan u boch e nam ni gathi tafenmed. Nam romed e bay n'ag, ma pi binaw romed e bay ni pag nike mogothgoth. ³⁴⁻³⁵ Ma aram e bayi falen' fare gi but' ya bay yag ni nge toffan nib yo'or e duw, ya da um paged nge toffan; bayi par ndakuriy be' riy nge toffan ko ngiyal' ni gimed ba kalbus u lan e nam rok e pi to'ogor romed.

³⁶ “Bay gu ta'med e pi'in gimed ba kalbus u reb e nam ni gimed mmarus ni mada' nga lingan bagaf i yuwan e gek'iy nike thoy e nifeng migmed mil. Bay mmilgad ni gowa yibe tulufmed u fithik' e mael ngu'um awgad nga but' ndariy ba to'ogor u charmed. ³⁷ Bayi oloboch aymed ngu'um dol'gad ndariy be' ni be tulufmed, nike m'ay gelingmed ni dabkiyag ni ngam chamgad ngak e pi to'ogor romed. ³⁸ Bay mm'ad u lan e re nam ni gimed ba kalbus riy, bayi ful'med fare nam rok e pi to'ogor romed. ³⁹ In i gimed ni ra magach nib fos u lan e nam rok e pi to'ogor romed e kubay ra m'aygad nga bayang ni bochan e denen romed nge denen rok e pi ga' romed kakrom.

⁴⁰ “Machane pi'in owchemed e bay ra puwofay niged e denen rorad nge denen rok e pi chitman-girad kakrom ni u ra gel niged lanin'rad mu'ur togopluwgad ngog, ⁴¹ mar k'aringed gag ngug cheal ngug togopluw ngorad nggu pi'rad ngar kalbusgad u lan e nam rok e pi to'ogor rorad. Mra tomur nike sobutan'rad ma kar gafgowgad u wenegan e

denen rorad nge togopluw ni urted, ⁴² ma aram e bay fin gu leamnag bayay fare m'ag ni gu ngongliy u thilmow Jakob, Isak, nge Abraham, mfin gu be'chnag bayay e tin gu micheg ni gu ra pi' fare nam ngak e girdi' rog. ⁴³ Machane som'on e fare but' e nge chuweg e girdi' u daken, ya nge yag ni felan' nge toffan ni bfel' rogon, ma thingar ranod u fithik' e gechig nge mus rogon, ni fan e kar pi'ed keru'rad ko motochiel rog nge tin gog ni ngan rin'. ⁴⁴ Yug aram rogon, nnap'an nra ka yad bay u lan e nam rok e pi to'ogor rorad, ma dab gu n'agrad ara gu thang owcherad. Ya gu ra rin' ma aram e kemus u rom fare m'ag ni gu fal'eg u thilmad, me Gag SOMOL ni Got rorad. ⁴⁵ Bay ku gu be'chnag fare m'ag ni gu ngongliy u thilmad e pi chitmangirad kakrom nnap'an ni gu dag gelngig ngak e pi nam ni gubin ni fa'an gu fek e girdi' rog nga wuru' yu Egypt, ni bochan e gag SOMOL e nggu mang Got rorad."

⁴⁶ Urngin e pin'ey ni fapi motochiel nge tin ni tay SOMOL chiylen ngak Moses u daken fare Burey ni Sinai e fan ngak e girdi' nu Israel.

27

Pi motochiel nib l'ag rogon ko tow'ath ni ngan pi' ngak SOMOL

¹ Me pi' SOMOL ngak Moses ² e pi gafan ni ba'aray ni fan ngak e girdi' nu Israel. Nap'an ni yira pi' demturug bigimed ngak SOMOL ni bochan ba mow nni micheg, mrayag ni ngam puf riy ni

fa'ani yira pi'e salpiy ni ba'aray, ³⁻⁷ rogon ni kan duwgiliy:

- Be' ni pumo'on ni duw rok e rliw' nge mada' ko nel' i ragag: wugem yang e silber
- Be' ni bpin nike pi'lal: guyey yang e silber
- Be' ni pagel ni lal e duw rok nge mada' ko rliw': rliw' yang e silber
- Be' ni bpin ni kab bitir: ragag yang e silber
- Bochi pagel ni dawori gaman lal e duw rok: lal yang e silber
- Bochi bulyel: dalip yang e silber
- Be' ni pumo'on ni gonap'an nel' i ragag e duw rok: ragag nge lal yang e silber
- Be' ni bpin ni gonap'an nel' i ragag e duw rok: ragag yang e silber

⁸ Fa'anra mow bigimed ma ba gafgow ni nge pi' ni bod rogon puluwon ni kan duwgiliy, ma ngan fek facha' i yan ko prist, ma fare prist e nge duwgiliy reb e puluwon ni sobut', nrogon nrayag ni pi' facha' ni mow.

⁹ Fa'anra micheg be' ba gamanman ni bfel' ni nge mang maligach ngak SOMOL, ma aram e urngin e tow'ath ni kan pi' ngak SOMOL e ba tabgul, ¹⁰ ma facha' nike micheg fare gamanman e dabi thilyeg nge yon' reb nga luwan, fa'anra rin', ma gal gamanman nem e ke mil farow ngak SOMOL. ¹¹ Machane fa'anra fare gamanman e de be'ech ni de fel' ni ngan pi' ngak SOMOL, ma aram e nge fek facha' i yib ngak fare prist. ¹² Fare prist e nge turguy puluwon, nib m'ag nga rogon feni fel' ara feni kireb, ma ireram puluwon ndab kun thilyeg. ¹³ Fa'anra ba'adag fare mo'on ni nge chuw'iy fare gamanman nge sul ngak, ma thangri

pi' fare puluwon nike turguy e prist miki puthuy rliw' e pasent ngay.

¹⁴ Nap'an nra ognag be' e nu'an rok ngak SOMOL, ma prist e ra turguy puluwon nib m'ag rogon feni fel' ara feni kireb, ma ireram puluwon ndab kun thilyeg. ¹⁵ Fa'anra ba'adag facha' nike ognag fare naun ngak SOMOL ni nge chuw'iy ngki sul ngak, ma thangri pi' puluwon ni bod ni kan turguy me puthuy rliw' e pasent ngay.

¹⁶ Fa'anra ognag be' nib mo'on bang ko binaw rok ngak SOMOL ma puluwon ni yira turguy e be yan u rogon urngin e awoch nrayag nni yung nga daken fare gi but, ragag e salpiy ni silber ma reb e barril e awochngin e woldug ni barley. ¹⁷ Fa'anra pi' fare gi binaw nga tomuren ni kaf ni thumur fare Duwan e Felfelan, ma aram e ra pi' puluwon fare gi binaw ndabi mul ban'en riy. ¹⁸ Ma fa'anra pag nap'an mfin ni pi' fagi binaw ngak SOMOL, ma ra sumarnag e prist puluwon ni be yan u rogon e tin kabay e duw nga m'on mfin ni taw ko Duwan e Felfelan', miyad duwgiliy puluwon nib sobut'.

¹⁹ Fa'anra leamnag fare mo'on ni nge chuw'iy e flang rok nge sul ngak, ma thangri pi' puluwon miki puthuy rliw' e pasent ngay. ²⁰ Ma fa'anra pi' fa gi flang nchuway' ngak yug be' u m'on ni dawri chuw'iy rok SOMOL, ma aram e dakuriy mat'wun ni ngki chuw'iy nge sul ngak. ²¹ Ma ra bin migid e Duwan e Felfelan' ma fare gi flang e bayi par nike fanay SOMOL, ni aram e ke milfan ngak e pi prist.

²² Fa'anra pi' be' bangi flang ni chuw'iy ngak SOMOL, ²³ ma en nib prist e ra sumarnag puluwon ni be yan u rogon urngin e duw ni kabay mfini

taw ko Duwan e Felfelan', ma fare mo'on e thangri pi' puluwon ni krofen nem; ma salpiy riy e fen SOMOL. ²⁴ Ma ra taw ko fare Duwan e Felfelan' ma fare gi flang e ra sul ko en nri tafen fa ngak e pi'in owchen. ²⁵ Urngin puluwon ban'en ma yibe duwgiliy ni bod rogon nike m'ay i turguy.

²⁶ Bin nganni' i pifak e gamanman e bmilfan ngak SOMOL, are dariy be' ngki ognag ngak SOMOL ni yug ir e leam rok. Demturug ko ba fak e garbaw, ara ba saf, ara ba fak e kaming mab milfan ngak SOMOL, ²⁷ machane bin nganni' u fak ba gamanman nib alit e rayag ni ngan chuw'iy ni rogon puluwon ni kan turguy, ma ku yira puthuy rliw' e pasent ngay. Fa'anra dan chuw'iy nge sul ngak e en ni fak, ma rayag ni ngan pi' ngak yug be' nchuway' ni bod rogon puluwon ni kan duwgiliy.

²⁸ Dariy be' nra pi' nchuway' fa chuw'iy nge sul ngak e n'en ni ir e kemu' i turguy ni nge pi' ngak SOMOL, ndemturug ko ba girdi', fa ba gamanman, fa bang i binaw. Ma ke par ni SOMOL e ke milfan ngak. ²⁹ Mus ngak ba girdi' ni kan mu' i ognag ma dab kun chuw'iy ngan sulweg; thingar ni thang e pogofan rok.

³⁰ Ragag e pasent ko urngin e tin lemmun e but', ni demturug ko *grain* ara wom'ngin e gek'iy, ma SOMOL e ba milfan ngak. ³¹ Fa'anra ba'adag be' ni ngki chuwiyy boch riy nge sul ngak, ma thangri pi' puluwon nrogon ni kan mu' i duwgiliy ma ku ra puthuy rliw' e pasent ngay. ³² Ta'reb ko yu ragag i gamanman ni fakay e bmilfan ngak SOMOL. Nap'an ni yira the'eg e gamanman, ma

gubin e tin nra gaman e ragag ngay e bmilfan ngak SOMOL. ³³ En ni fak fapi gamanman e dabi yarmiyrad u but' ni bochan e nge yag nmele'eg e tin nib kireb, ma ku dabi yin' reb e gamanman nga luwan reb e gamanman. Fa'anra yin' luwan reb e gamanman nga reb, ma aram e l'agruw fa gal gamanman nike milfan ngak SOMOL ma dabki chuw'iy ngki sul ngak.

³⁴ Irera' e tin ni yog SOMOL ngak Moses u daken e Burey ni Sinai ni fan ngak e girdi' nu Israel.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788